

REGULAMENTUL
Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie
a Republicii Moldova cu privire la procedura de arbitraj comercial internațional

CAPITOLUL I. DISPOZIȚII GENERALE.....	3
ARTICOLUL 1.CURTEA DE ARBITRAJ COMERCIAL INTERNAȚIONAL	3
ARTICOLUL 2.DOMENIUL DE APLICARE	3
ARTICOLUL 3.PRINCIPIILE DE BAZĂ ALE ARBITRAJULUI	4
ARTICOLUL 4.PRINCIPIILE ACTIVITĂȚII CURȚII DE ARBITRAJ LA SOLUȚIONAREA LITIGIILOR.....	5
ARTICOLUL 5.COMUNICĂRILE	5
ARTICOLUL 6.TERMENE	6
ARTICOLUL 7.CONFIDENȚIALITATEA.....	6
CAPITOLUL II.CONVENȚIA DE ARBITRAJ	6
ARTICOLUL 8.CONVENȚIA DE ARBITRAJ	6
ARTICOLUL 9.CLAUZA COMPROMISORIE.....	7
ARTICOLUL 10.COMPROMISUL	7
ARTICOLUL 11.ARBITRAJUL AD-HOC.....	7
ARTICOLUL 12.FORMA CONVENȚIEI DE ARBITRAJ.....	7
ARTICOLUL 13.INTERPRETAREA CONVENȚIEI DE ARBITRAJ.....	8
CAPITOLUL III.ARBITRII	8
ARTICOLUL 14.STATUTUL ARBITRULUI	8
ARTICOLUL 15.INDEPENDENȚA ȘI IMPARȚIALITATEA ARBITRILOR	8
ARTICOLUL 16.CAUZE DE INCOMPATIBILITATE A ARBITRILOR	9
CAPITOLUL IV.CONSTITUIREA TRIBUNALULUI DE ARBITRAJ	9
ARTICOLUL 17.DREPTURILE PĂRȚILOR ÎN PROCESUL DE CONSTITUIRE A TRIBUNALULUI ARBITRAL	9
ARTICOLUL 18.COMPONENȚA TRIBUNALULUI ARBITRAL	9
ARTICOLUL 19.DESEMNAREA SAU NUMIREA ARBITRILOR.....	9
ARTICOLUL 20.ACCEPTAREA ÎMPUTERNICIRILOR DE ARBITRU	10
ARTICOLUL 21.OBLIGAȚIA ARBITRULUI DE A COMUNICA TEMEIURILE DE RECUZARE	11
ARTICOLUL 22.RECUZAREA ARBITRULUI.....	11
ARTICOLUL 23.ÎNCETAREA MISIUNII DE ARBITRU PÂNĂ LA SOLUȚIONAREA ÎN FOND A LITIGIULUI	11
ARTICOLUL 24.DESEMNAREA UNUI NOU ARBITRU	12
ARTICOLUL 25.DATA CONSTITUIRII TRIBUNALULUI ARBITRAL.....	12
CAPITOLUL V.INTENTAREA PROCESULUI ARBITRAL.....	12
ARTICOLUL 26.SESIZAREA CURȚII DE ARBITRAJ	12
ARTICOLUL 27.FORMA ȘI CUPRINSUL CERERII DE ARBITRAJ	12
ARTICOLUL 28.ÎNLĂTURAREA DEFICIENȚELOR	13
ARTICOLUL 29.VALOAREA ACȚIUNII	13
CAPITOLUL VI.PREGĂTIREA CAUZEI PENTRU TRANSMITERE TRIBUNALULUI ARBITRAL.....	14

ARTICOLUL 30.ÎNȘTIINȚAREA PĂRĂTULUI	14
ARTICOLUL 31.REFERINȚA	14
ARTICOLUL 32.CEREREA RECONVENȚIONALĂ	15
ARTICOLUL 33.PARTICIPAREA TERȚILOR	15
ARTICOLUL 34.TRANSMITEREA CAUZEI SPRE EXAMINARE	15
CAPITOLUL VII.PREGĂTIREA DOSARULUI PENTRU EXAMINARE.....	15
ARTICOLUL 35.DREPTUL TRIBUNALULUI DE A DECIDE ASUPRA PROPRIEI COMPETENȚE. EXCEPȚIILE.	15
ARTICOLUL 36.VERIFICAREA CONȚINUTULUI DOSARULUI	16
ARTICOLUL 37.ȘEDINȚE PRELIMINARE	16
ARTICOLUL 38.CITAREA PĂRȚILOR.....	17
ARTICOLUL 39.PARTICIPAREA PĂRȚILOR LA EXAMINAREA CAUZEI.....	17
CAPITOLUL VIII.DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND PROCEDURA ARBITRALĂ.....	18
ARTICOLUL 40.PRINCIPIILE PROCEDURII ARBITRALE.....	18
ARTICOLUL 41.ORDINEA EXAMINĂRII	18
ARTICOLUL 42.LIMBA PROCEDURII ARBITRALE	18
ARTICOLUL 43.DREPTUL APLICABIL	18
ARTICOLUL 44.LOCUL ARBITRAJULUI.....	18
ARTICOLUL 45.STABILIREA REGULILOR DE PROCEDURĂ	19
ARTICOLUL 46.CONEXAREA MAI MULTOR PRETENȚII ÎNTR-O SINGURĂ CERERE DE ARBITRAJ	19
ARTICOLUL 47.CONEXAREA PROCEDURILOR PE MAI MULTE DOSARE	19
ARTICOLUL 48.APLICAREA REGULILOR DE PROCEDURĂ	19
ARTICOLUL 49.PROCEDURA ORALĂ. VIDEOCONFERINȚA	20
ARTICOLUL 50.EXAMINAREA DOSARULUI ÎN BAZA ÎNSCRISURILOR	20
ARTICOLUL 51.MĂSURI ASIGURĂTOARE ȘI PROVIZORII.....	20
ARTICOLUL 52.PROBELE	21
ARTICOLUL 53.CERINȚELE FAȚĂ DE PROBELE SCRISE	22
ARTICOLUL 54.MARTORII.....	22
ARTICOLUL 55.EXPERTIZA	22
ARTICOLUL 56.REFUZUL DE A INVOCA ABATERILE DE PROCEDURĂ	23
ARTICOLUL 57.ÎNTRERUPEREA DEZBATERILOR.....	23
ARTICOLUL 58.SUSPENDAREA PROCEDURII ARBITRALE	23
ARTICOLUL 59.SCOATEREA CERERII DE PE ROL.....	23
ARTICOLUL 60.PROCESUL-VERBAL AL ȘEDINȚEI.....	24
ARTICOLUL 61.ÎNCHIDEREA DEZBATERILOR	24
ARTICOLUL 62.TERMENUL ARBITRAJULUI	24
CAPITOLUL IX.PROCEDURA SIMPLIFICATĂ.....	25
ARTICOLUL 63.PARTICULARITĂȚILE PROCEDURII ARBITRALE SIMPLIFICATE	25
CAPITOLUL X.HOTĂRÂREA ARBITRALĂ	26
ARTICOLUL 64.HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI ARBITRAL PE FONDUL ACȚIUNII	26
ARTICOLUL 65.TRANZACȚIA	26
ARTICOLUL 66.DELIBERAREA	26
ARTICOLUL 67.REPUNEREA PE ROL	26
ARTICOLUL 68.ADOPTAREA HOTĂRÂRII	26
ARTICOLUL 69.CONȚINUTUL HOTĂRÂRII	27
ARTICOLUL 70.PRONUNȚAREA HOTĂRÂRII ARBITRALE.....	27
ARTICOLUL 71.RECTIFICAREA ȘI INTERPRETAREA HOTĂRÂRII. HOTĂRÂREA ADIȚIONALĂ	27
ARTICOLUL 72.EFECTELE HOTĂRÂRII ARBITRALE.....	28
CAPITOLUL XI.ÎNCETAREA PROCESULUI ARBITRAL	28
ARTICOLUL 73. ÎNCETAREA PROCEDURII ARBITRALE	28

ARTICOLUL 74.ÎNCHEIEREA DE ÎNCETARE A PROCEDURII ARBITRALE.....	28
CAPITOLUL XII.DISPOZIȚII FINALE	28
ARTICOLUL 75.CONTESTAREA HOTĂRĂRII ARBITRALE	28
ARTICOLUL 76.RELUAREA EXAMINĂRII ARBITRALE A LITIGIULUI	29
ARTICOLUL 77.EXECUTAREA HOTĂRĂRII ARBITRALE	29
ARTICOLUL 78.RĂSPUNDEREA ARBITRILOR.....	29
ARTICOLUL 79.CHELTUIELILE ARBITRALE.....	29
ARTICOLUL 80.DEPOZITAREA DOSARULUI.....	30
ARTICOLUL 81.PUNEREA ÎN APLICARE A PREZENTULUI REGULAMENT.....	30
ARTICOLUL 82.ANEXE.....	30

Capitolul I. DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1.Curtea de Arbitraj Comercial Internațional

(1) Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova (în continuare – Curtea de Arbitraj) este o instituție permanentă de arbitraj și își desfășoară activitatea în conformitate cu Legea nr.23-XVI din 22.02.2008 cu privire la arbitraj (publicată în Monitorul Oficial, nr. 88-89/314 din 20.05.2008), Legea nr.24.XVI din 22.02.2008 cu privire la arbitrajul comercial internațional (publicată în Monitorul Oficial, nr.88-89/316 din 20.05.2008), Codul de procedură civilă al Republicii Moldova cu modificările și completările ulterioare, Convențiile și alte acte internaționale în speță, la care Republica Moldova este parte, Statutul Curții de Arbitraj, prezentul Regulament, precum și alte acte normative naționale și interne, referitoare la arbitraj.

(2) Curtea de Arbitraj este competentă să soluționeze litigiile comerciale internaționale dacă părțile au încheiat în acest sens o convenție de arbitraj scrisă, precum și litigiile comerciale internaționale, supuse jurisdicției Curții de Arbitraj, conform acordurilor comerciale internaționale, încheiate de Republica Moldova.

(3) Curtea de Arbitraj soluționează litigiile comerciale internaționale în conformitate cu prevederile prezentului Regulament sau în conformitate cu alte reguli alese de părți și recunoscute de Curtea de Arbitraj.

(4) Administrarea și soluționarea litigiilor comerciale internaționale se completează după necesitate și prin reglementările și dispozițiile Regulamentului cu privire la procedura de arbitraj intern și a Codului de procedură civilă a Republicii Moldova în măsura în care acestea sunt compatibile cu arbitrajul și nu contravin Legii nr.24.XVI din 22.02.2008 cu privire la arbitrajul comercial internațional și prevederilor prezentului Regulament.

(5) Curtea de Arbitraj, ca instituție permanentă, administrează procesul arbitral din punct de vedere organizațional și de dispoziție, pe când litigiul nemijlocit se soluționează de către tribunalul arbitral constituit prin voința părților conform convenției de arbitraj.

(6) Prezentul Regulament stabilește principiile și regulile de soluționare a litigiilor comerciale internaționale supuse arbitrajului instituționalizat organizat de către Curtea de Arbitraj.

Articolul 2.Domeniul de aplicare

(1) Prezentul Regulament se aplică în cazul în care sediul arbitrajului comercial internațional se află pe teritoriul Republicii Moldova.

(2) Arbitrajul se consideră internațional dacă:

a) părțile unei convenții de arbitraj își au, la momentul încheierii acesteia, locul de afaceri în diferite state;

b) în afara teritoriului statului în care părțile își au locul de afaceri este situat:

- i. locul arbitrajului prevăzut în convenția de arbitraj sau determinat în conformitate cu ea;
- ii. locul în care urmează să fie executată o parte substanțială a obligațiilor din raporturile comerciale sau locul cu care obiectul litigiului are legătura cea mai strânsă;
- c) părțile au convenit în mod expres ca obiectul convenției de arbitraj să aibă legătură cu cel puțin două state.

(3) În sensul alin.(2):

a) dacă o parte a convenției de arbitraj are mai multe locuri de afaceri, se va considera loc de afaceri cel care are o relație mai strânsă cu convenția de arbitraj;

b) dacă o parte nu are loc de afaceri, se consideră loc de afaceri domiciliul sau reședința părții.

(4) Prin acord al părților se remit spre soluționare în arbitraj comercial internațional:

a) litigiile care decurg din raporturi contractuale civile și din alte raporturi juridice izvorâte din executarea contractelor comerciale internaționale și din alte relații economice internaționale, dacă sediul a cel puțin unei părți se află în afara Republicii Moldova;

b) litigiile apărute între întreprinderi cu investiții străine și asociații, organizații internaționale fondate pe teritoriul Republicii Moldova, litigiile dintre participanții lor, precum și litigiile dintre aceștia și alte subiecte de drept ale Republicii Moldova.

(5) Părțile unei convenții de arbitraj, ambele situate pe teritoriul Republicii Moldova, au ales dreptul aplicabil al unui stat străin.

(6) Părțile unei convenții de arbitraj, ambele nerezidente în Republica Moldova au ales locul desfășurării arbitrajului Republica Moldova, Curtea de Arbitraj fiind competentă să soluționeze litigiile izvorâte din contracte.

(7) În dependență de circumstanțe, un arbitraj poate fi considerat internațional ținându-se cont de naționalitatea părților, dislocația companiilor, a proprietăților, locația conducerii companiilor, locul unde a fost semnat contractul, limba în care a fost încheiat contractul, alte circumstanțe care influențează reglementările juridice a litigiului din punct de vedere a dreptului aplicabil, cât și locul executării hotărârilor arbitrale.

(8) Un litigiu are un caracter comercial dacă decurge din raporturi juridice contractuale și necontractuale care cuprind următoarele, nelimitându-se la ele: contracte de livrare sau de schimb de bunuri și servicii; acorduri de distribuție; reprezentanțe comerciale sau agenții comerciale; factoring; leasing; construcție a obiectivelor industriale; consulting; engineering de afaceri; licențiere; investiții; finanțare; servicii bancare; asigurări; acorduri de exploatare sau de concesiune; întreprinderi mixte și alte forme de cooperare industrială sau comercială; transport de mărfuri și de pasageri pe calea aeriană, maritimă, feroviară și rutieră;

(9) În cazul în care s-a încredințat Curții de Arbitraj organizarea unui arbitraj internațional, prin însuși acest fapt, părțile au acceptat prezentul Regulament, afară numai dacă, o dată cu încredințarea organizării arbitrajului, părțile au optat, în scris, pentru alte norme de procedură și acestea au fost acceptate de tribunalul arbitral.

Articolul 3.Principiile de bază ale arbitrajului

Principiile de bază ale arbitrajului sunt:

- (1) Respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.
- (2) Legalitatea.
- (3) Libertatea convențiilor în arbitraj.
- (4) Constituirea arbitrajului în conformitate cu convenția părților.
- (5) Contradictorialitatea.
- (6) Respectarea dreptului la apărare.

(7) Confidențialitatea.

Articolul 4.Principiile activității Curții de Arbitraj la soluționarea litigiilor

Curtea de Arbitraj soluționează litigiile ce țin de competența ei, călăuzindu-se de următoarele principii:

- (1) Supunerea benevolă a părților litigante jurisdicției Curții.
- (2) Alegerea liberă a arbitrilor sau completului de arbitri de către părțile litigante.
- (3) Atitudinea egală și nepărtinitoare față de părțile litigante. În întreaga procedură de arbitraj trebuie să se asigure părților egalitatea de tratament.
- (4) Confidențialitatea informației cunoscute în cadrul soluționării litigiului.
- (5) Supunerea benevolă a părților deciziilor, încheierilor, hotărârilor intermediare și celor definitive ale tribunalului arbitral.
- (6) Executarea benevolă a hotărârii arbitrale.
- (7) Dosarul litigiului este confidențial. Nici o persoană, în afara celor implicate în desfășurarea litigiului respectiv, nu are acces la dosar fără acordul scris al părților.
- (8) Părțile au îndatorirea să-și exercite drepturile procedurale cu bună-credință și potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute. Ele vor coopera cu tribunalul arbitral pentru desfășurarea corespunzătoare a litigiului și pentru finalizarea acestuia în termenul stabilit.
- (9) Orice act de obstrucționare sau de tergiversare a litigiului constituie o încălcare a convenției arbitrale. Tribunalul arbitral va putea dispune măsurile necesare spre a preveni ori a pune capăt eventualelor obstrucționări sau tergiversări.
- (10) În orice stadiu al litigiului, tribunalul arbitral va încerca soluționarea acestuia pe baza înțelegerii părților. Tribunalul arbitral va depune diligențe spre a facilita asemenea înțelegeri, astfel încât litigiul supus arbitrajului să fie soluționat cât mai repede și mai echitabil, permițând reluarea raporturilor normale între părți.
- (11) Pe toată perioada desfășurării procesului arbitral Curtea de Arbitraj, tribunalul arbitral, părțile, reprezentanții părților, avocații, consultanții, experții, translatorii, martorii, alți participanți trebuie să procedeze cu bună-credință în spiritul arbitrajului și să depună diligență pentru asigurarea finalizării echitabile, operative și economicoase a procedurii arbitrale precum și a posibilității de executare a hotărârii arbitrale.

Articolul 5.Comunicările

- (1) Secretariatul Curții de Arbitraj comunică cererea de arbitrare, citațiile și hotărârile arbitrale prin scrisoare recomandată cu aviz de recepție sau prin poștă rapidă. Dovezile de comunicare se depun la dosar.
- (2) Celelalte înscrisuri, precum și informațiile și diversele înștiințări pot fi făcute și prin scrisoare recomandată cu recipisă poștală de predare, prin poștă rapidă, poștă electronică, telegramă, telex, telefax sau orice alt mijloc de comunicare ce permite stabilirea probei comunicării și a textului transmis. În cazul comunicărilor telefonice, secretarul tribunalului arbitral va face mențiuni în dosar, precizând data și ora convorbirii.
- (3) Comunicările se fac, după caz, la adresa indicată de parte în cererea de arbitraj sau referință ori în contractul și corespondența dintre părți. Orice schimbare de adresă nu va fi luată în considerare, dacă nu a fost adusă la cunoștință, în scris, celeilalte părți și Curții de Arbitraj.
- (4) Dacă părțile nu au convenit altfel, orice comunicare scrisă se consideră recepționată dacă a fost remisă destinatarului personal sau la întreprinderea, domiciliul, reședința ori la adresa poștală a acestuia. Dacă niciunul din locurile menționate nu pot fi identificate după cercetări rezonabile, comunicarea scrisă se consideră recepționată dacă a fost expediată la ultimul sediu sau domiciliu cunoscut, la ultima reședință sau

adresă poștală cunoscută, printr-o scrisoare recomandată sau în orice alt mod care atestă încercarea de a remite comunicarea.

(5) Înștiințările sau comunicările se consideră transmise în ziua când au fost recepționate de către partea în proces sau reprezentantul ei, sau trebuia să fie recepționată, dacă au fost transmise conform alin.(4) al prezentului articol.

(6) Înscrierile comunicate părților se consideră înmânate și în cazul în care destinatarul a refuzat primirea, sau nu s-a prezentat la oficiul poștal pentru a le ridica, deși există dovada avizării sale. La cererea părții înscrierile pot fi trimise (înmânate) reprezentantului ei în dosar, fiind considerate comunicate legal părții.

(7) Toate înscrierile prezentate de către una din părți se transmit de către Secretariatul Curții de Arbitraj celeilalte părți, la fel și concluziile experților, precum și alte documente, care pot servi ca probă la adoptarea hotărârii arbitrale.

Articolul 6.Termene

(1) Termenele indicate în prezentul Regulament încep să curgă din ziua următoare recepționării comunicărilor de către participanții procesului arbitral, sau de la altă dată expres indicată în Regulament.

(2) Termenele prevăzute de Regulament sunt termene de decădere, atunci când în text este menționat expres aceasta.

(3) Tribunalul arbitral sau, până la constituirea acestuia, președintele Curții de Arbitraj poate prelungi, din motive temeinice, în baza unei cereri formulate de către oricare dintre părți, ori din oficiu, orice termen pentru îndeplinirea de către o parte a obligațiilor sale.

(4) Dacă pe parcursul desfășurării procedurii arbitrale a apărut necesitatea stabilirii unui anumit termen neindicat în Regulament, el va fi fixat la înțelegerea părților ori de către tribunalul arbitral din oficiu.

Articolul 7.Confidențialitatea

(1) Cu excepția cazului în care părțile convin în alt mod, Curtea de Arbitraj, tribunalul arbitral și orice persoană implicată în organizarea arbitrajului vor păstra confidențialitatea în ceea ce privește procedura arbitrală și nu vor divulga informația cunoscută, care ar putea aduce prejudicii părților și Curții de Arbitraj.

(2) Hotărârile arbitrale pot fi publicate integral numai cu acordul părților. Ele pot fi însă publicate parțial ori în rezumat, sau comentate sub aspectul problemelor de drept ivite, în reviste, lucrări ori culegeri de practică arbitrală, fără a se menționa numele sau denumirea părților ori alte date care ar putea prejudicia interesele lor.

(3) Președintele Curții de Arbitraj poate autoriza cercetarea dosarelor în scopuri științifice doar după soluționarea litigiilor cu emiterea hotărârii definitive, cu respectarea obligației de confidențialitate.

Capitolul II.CONVENȚIA DE ARBITRAJ

Articolul 8.Convenția de arbitraj

(1) Convenția de arbitraj se poate încheia fie sub forma unei clauze înscrise în contractul principal, denumită clauză compromisorie, fie sub forma unei înțelegeri de sine stătătoare, denumită compromis.

(2) Convenția de arbitraj poate rezulta și din introducerea de către reclamant a unei cereri de arbitraj și acceptarea pârâtului ca această cerere să fie soluționată de Curtea de Arbitraj.

(3) Președintele Curții de Arbitraj poate refuza organizarea unui arbitraj, dacă există îndoieli sau contestații întemeiate cu privire la existența convenției de arbitraj sau dacă aceasta este caducă sau inoperantă.

(4) În cazul în care totuși părțile sau una dintre ele stăruie în organizarea arbitrajului, Curtea de Arbitraj îi va da curs, urmând ca tribunalul arbitral să se pronunțe asupra existenței sau valabilității convenției de arbitraj.

Articolul 9. Clauza compromisorie

(1) Prin clauza compromisorie părțile convin ca litigiile ce se vor naște din contractul în care ea este inserată, sau în legătură cu acesta, să fie soluționate prin arbitrajul Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, indicând și numele arbitrilor sau modalitatea de numire a lor. În lipsa unei asemenea precizări, întrucât organizarea arbitrajului a fost încredințată Curții de Arbitraj, numirea arbitrilor se face conform prezentului Regulament.

(2) Valabilitatea clauzei compromisorii este independentă de cea a contractului în care a fost înscrisă.

Articolul 10. Compromisul

(1) Prin compromis părțile convin ca un litigiu apărut între ele să fie soluționat prin arbitraj de către Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, indicându-se, sub sancțiunea nulității, obiectul litigiului.

(2) De asemenea, compromisul va cuprinde și numele arbitrilor sau modalitatea de numire a lor.

(3) În lipsa unei asemenea precizări, întrucât organizarea arbitrajului a fost încredințată Curții de Arbitraj, numirea arbitrilor se face conform prezentului Regulament.

Articolul 11. Arbitrajul ad-hoc

(1) Pentru soluționarea unui anumit litigiu, părțile pot institui arbitraj ad-hoc, modul de instituire al căruia se stabilește prin acordul părților și nu va fi în contradicție cu art.12-15 ale Legii nr.23-XVI din 22.02.08 cu privire la arbitraj.

(2) Curtea de Arbitraj, în calitate de organ competent poate organiza un astfel de arbitraj pentru soluționarea unui litigiu comercial internațional, conform Regulilor de acordare a unor funcții de administrare a arbitrajului, convenit de părți pentru soluționarea unui litigiu concret (arbitrajul ad-hoc).

Articolul 12. Forma convenției de arbitraj

(1) Convenția de arbitraj trebuie să fie în formă scrisă.

(2) Convenția de arbitraj are forma scrisă, dacă conținutul ei este consemnat în orice formă prin acțiuni concludente sau prin alte mijloace.

(3) Condiția încheierii în scris a unei convenții de arbitraj este întrunită într-o comunicare electronică, dacă informația care se conține în ea este accesibilă pentru referințele ulterioare (subsecvente). Comunicarea electronică înseamnă orice comunicare pe care părțile o fac prin intermediul mesajului de date: informația generală trimisă, primită sau salvată prin mijloace electronice, magnetice, optice sau similare, inclusiv schimb de date electronice, poșta electronică (e-mail), telegramă, telex sau telecopieri, dar nelimitându-se la acestea.

(4) Trimiterea într-un contract la un document ce conține o clauză compromisorie valorează ca o convenție de arbitraj scrisă, dacă trimiterea este capabilă de a face clauza parte din contract.

(5) Un viciu de formă a convenției de arbitraj poate fi înlăturat în procedura arbitrală prin depunerea unei referințe, dacă cel târziu odată cu referința nu este făcută obiecția cu privire la viciu.

Articolul 13. Interpretarea convenției de arbitraj

(1) În procesul de interpretare a convenției de arbitraj, orice dubii trebuie interpretate în sensul valabilității și posibilității de executare a ei.

(2) Dacă părțile nu au convenit altfel, convențiile de arbitraj privitor la un litigiu izvorât dintr-un contract se extinde și la toate acțiunile (tranzacțiile) dintre părțile convenției de arbitraj, inclusiv încheierea, executarea ori desființarea acestui contract.

(3) Regulile arbitrajului la care se face referire în convenția de arbitraj sunt considerate parte inalienabilă a convenției de arbitraj.

(4) Dacă s-a schimbat persoana în obligațiune în privința căreia a fost încheiată convenția de arbitraj, această convenție de arbitraj este valabilă (operantă) referitor atât la creditorul inițial, cât și la creditorul nou, la fel, atât la debitorul inițial, cât și la debitorul nou.

(5) Adresarea părții convenției de arbitraj instanței de judecată până la sau în timpul procesului arbitral cu solicitarea de a lua măsuri asigurătorii și adoptarea unei încheieri în vederea luării unor asemenea măsuri este compatibilă cu convenția de arbitraj.

Capitolul III. ARBITRII

Articolul 14. Statutul arbitrului

(1) Examinarea dosarelor în cadrul Curții de Arbitraj se realizează de către arbitrii aleși sau numiți în conformitate cu prezentul Regulament.

(2) Poate fi arbitru orice persoană fizică, cetățean al Republicii Moldova sau străin, care are capacitatea deplină de exercițiu al drepturilor, se bucură de o reputație ireproșabilă și are o înaltă calificare și experiență în domeniul dreptului comercial și civil.

(3) Nu poate fi arbitru persoana care:

a) se află sub tutelă sau curatelă;

b) are antecedente penale nestinse;

c) a pierdut statutul de judecător, avocat, notar, procuror, de ofițer de urmărire penală sau de lucrător al organelor de drept pentru săvârșirea de acțiuni incompatibile cu activitatea sa profesională;

d) nu poate fi aleasă (numită) în această calitate datorită statutului funcției sale, stabilit de lege.

(4) Arbitrii în exercitarea funcțiilor nu sunt reprezentanții părților. Ei sunt independenți și imparțiali atât cu părțile în litigiu, cât și cu alți participanți la procesul arbitral.

(5) Arbitrii sunt înscriși, cu acordul lor scris, într-o Listă care va cuprinde: numele, ocupația, specialitatea, titlurile sau prezentarea succintă a activității profesionale a fiecărui arbitru. Lista arbitrilor este aprobată de Consiliul Camerei de Comerț și Industrie și are un caracter de recomandare. Dacă renunță la exercitarea împuternicirilor sale din motive neîntemeiate, arbitrul este radiat din Listă.

(6) Părțile sunt libere să numească arbitri și persoane neînscrise în Lista de arbitri a Curții de Arbitraj în măsura în care acestea, prin competență și probitate, se bucură de încrederea lor. Această oportunitate nu este acordată însă în cazul arbitrului unic și al supraarbitrului.

(7) În cazul în care arbitrul numit nu figurează în Lista de arbitri, partea va indica numele, adresa și numărul de telefon sau de fax, precum și datele ce demonstrează competența și profesionalismul arbitrului respectiv.

(8) Nicio persoană nu poate fi privată de dreptul de a fi desemnată în calitate de arbitru din cauza cetățeniei sale, cu excepția cazului când părțile au convenit altfel.

Articolul 15. Independența și imparțialitatea arbitrilor

(1) În procesul examinării litigiului, fiecare arbitru trebuie să fie independent și imparțial în raport cu părțile, cu ceilalți arbitri și cu alți participanți la proces. Ei nu sunt reprezentanți ai părților.

(2) Statutul de independență și imparțialitate al arbitrilor este reglementat de Regulile cu privire la independența și imparțialitatea arbitrilor, care sunt parte componentă a prezentului Regulament. (Anexa 4)

Articolul 16. Cauze de incompatibilitate a arbitrilor

(1) Arbitrii sunt incompatibili în următoarele cazuri:

a) se află în una din situațiile de incompatibilitate prevăzută pentru judecători, conform art.50 Cod de procedură civilă al Republicii Moldova;

b) nu îndeplinesc condițiile de calificare sau alte condiții privitoare la arbitri conform convenției arbitrale;

c) sunt asociați, colaboratori sau membri ai organelor de conducere ale unei entități, fără persoană juridică sau a unei persoane juridice care are un interes în cauză, ori care este controlată de una dintre părți sau aflată sub un control comun cu această parte;

d) arbitrul are raporturi de muncă ori de serviciu cu una dintre părți, cu o persoană juridică controlată de una dintre părți sau aflată sub un control comun cu această parte;

e) arbitrul a prestat consultanță uneia dintre părți, a asistat sau a reprezentat una dintre părți sau aflată sub un control comun cu această parte;

f) arbitrul a depus mărturie în fazele prealabile a litigiului arbitral.

(2) Arbitrul, care este și avocat, nu poate intra în componența unui tribunal arbitral investit cu arbitrarea unui litigiu cu privire la care a desfășurat sau urmează a desfășura activități avocațiale.

Capitolul IV. CONSTITUIREA TRIBUNALULUI DE ARBITRAJ

Articolul 17. Drepturile părților în procesul de constituire a tribunalului arbitral

(1) Tribunalul arbitral se constituie conform convenției de arbitraj.

(2) Dacă în convenția de arbitraj nu se conțin aceste prevederi, tribunalul arbitral se va constitui conform înțelegerii ulterioare între părți sau conform prevederilor prezentului Regulament.

(3) Părțile sunt libere să convină asupra procedurii de constituire a tribunalului arbitral cu condiția respectării prevederilor prezentului Regulament:

a) să stabilească numărul de arbitri;

b) să stabilească procedura de desemnare a arbitrilor și supraarbitrului (președintelui tribunalului arbitral);

c) procedura de recuzare și înlocuire a arbitrilor și supraarbitrilor;

d) temeiurile de încetare a misiunii arbitrilor și a procedurii arbitrale în întregime;

e) părțile pot conveni asupra numirii arbitrilor de către Președintele Curții de Arbitraj, dar

f) și asupra cerințelor, cărora trebuie să corespundă arbitrul desemnat.

Articolul 18. Componența tribunalului arbitral

(1) Părțile sunt libere să stabilească numărul de arbitri. Dacă părțile nu au stabilit numărul de arbitri, vor fi desemnați trei arbitri.

(2) În condițiile în care valoarea litigiului nu este semnificativă, sau problemele juridice abordate sunt simple, președintele Curții de Arbitraj, cu acordul părților, poate decide ca tribunalul arbitral să fie compus dintr-un singur arbitru.

Articolul 19. Desemnarea sau numirea arbitrilor

(1) În cazul când tribunalul va fi format din trei arbitri, fiecare parte numește câte un arbitru. Dacă în decurs de 30 zile după recepționarea propunerii de desemnare a arbitrilor, o parte nu-l desemnează, arbitrul este numit din oficiu de președintele Curții de Arbitraj.

(2) Arbitrii astfel desemnați vor numi, în termen de 10 zile, pe un al treilea arbitru, care va fi președinte al tribunalului. Dacă cei doi arbitri nu sunt de acord asupra persoanei președintelui tribunalului, acesta va fi numit de către președintele Curții de Arbitraj în termen de cel mult 5 zile. Președintele tribunalului arbitral poate fi ales de părți, dacă există un acord scris în acest sens.

(3) În cazul în care litigiul urmează să fie examinat de un singur arbitru, oricare dintre părți poate propune celeilalte părți candidatura unuia sau a câtorva persoane care ar putea fi arbitri. Dacă în decurs de 30 zile după recepționarea propunerii părțile nu au ajuns la un acord asupra candidaturii respective, arbitrul este numit din oficiu de președintele Curții de Arbitraj.

(4) Dacă sunt mai mulți reclamanți sau, după caz, mai mulți pârâți, iar tribunalul urmează să fie format din trei arbitri, reclamanții sau, după caz, pârâții desemnează împreună câte un arbitru. În cazul în care oricare dintre aceștia în termen de 30 zile nu desemnează arbitrul, el va fi numit de președintele Curții de Arbitraj.

(5) Niciuna dintre părți nu are dreptul să numească un arbitru în locul celeilalte părți sau să numească mai mulți arbitri decât cealaltă parte.

(6) La desemnarea arbitrului/supraarbitrului de către Președintele Curții de Arbitraj, se vor lua în considerație cerințele față de aceștia stipulate în convenția de arbitraj, inclusiv calificarea, calitățile morale și etice, criteriile de independență și imparțialitate, de asemenea natura și circumstanțele disputei, dreptul aplicabil fondului, locul și limba arbitrajului, precum și naționalitatea părților. La desemnarea arbitrului unic sau a supraarbitrului, la solicitarea părților sau uneia dintre părți va numi arbitru de altă naționalitate decât cea a părților. Decizia de desemnare a arbitrului făcută de Președintele Curții de Arbitraj nu poate fi atacată.

(7) Introducerea unei cereri accesorii sau incidente nu atrage modificarea componenței tribunalului arbitral deja constituit.

(8) În cazul în care arbitrul unic sau, după caz, arbitrii nu au fost numiți prin convenție de arbitraj și nici nu a fost prevăzută modalitatea de numire, partea care vrea să recurgă la arbitraj trimite o notificare scrisă părții adverse, prin care aceasta din urmă este invitată să numească arbitrul.

(9) Notificarea prevăzută la alin.(8) trebuie să se refere la convenția de arbitraj, să enunțe succint pretențiile și temeiurile lor (obiectul litigiului), să indice numele, domiciliul și datele profesionale ale arbitrului unic propus sau numit, dacă nu e din lista arbitrilor.

(10) Partea notificată trebuie să trimită, la rândul ei, în termen de 15 zile de la primirea notificării, răspuns la propunerea de numire a arbitrului. Dacă partea opusă nu numește în termen un arbitru, el este numit de președintele Curții de Arbitraj. Această prevedere se aplică și în cazul arbitrajului ad-hoc.

(11) Partea care a notificat cealaltă parte despre numirea arbitrului nu poate revoca fără consimțământul celeilalte părți numirea astfel făcută.

(12) Numirea unui arbitru de către o parte nu limitează dreptul acesteia de a invoca incompetența arbitrajului.

Articolul 20. Acceptarea împuternicirilor de arbitru

(1) În termen de 5 zile de la data la care i-a fost comunicată propunerea de numire, arbitrul va completa și semna Declarația de acceptare a împuternicirilor, de independență, imparțialitate și disponibilitate conform formularului prevăzut de Anexa 3. Necompletarea și nesemnarea Declarației de acceptare este considerată refuz de la îndeplinirea misiunii de arbitru, iar partea sau părțile urmează să numească ori să aleagă un nou arbitru, sau după caz, supraarbitru.

(2) Secretariatul Curții de Arbitraj va transmite părților și celorlalți arbitri o copie a Declarației și va păstra originalul în dosarul cauzei.

Articolul 21. Obligația arbitruului de a comunica temeiurile de recuzare

Arbitrul desemnat comunică persoanelor care l-au numit circumstanțele ce pot pune la îndoială independența și imparțialitatea lui. Dacă el a fost totuși numit, arbitrul va comunica în cel mai scurt termen posibil aceleași circumstanțe celeilalte părți, Curții de Arbitraj și celorlalți arbitri desemnați.

Articolul 22. Recuzarea arbitruului

(1) Părțile litigante pot recuza orice arbitru în cazul în care există circumstanțe care dau naștere unor îndoieli întemeiate cu privire la independența și imparțialitatea acestuia, sau în cazul în care arbitrul respectiv nu deține calificări cu privire la care s-a convenit între părți. Sunt considerate astfel de împrejurări cauzele de incompatibilitate, indicate în art.16 din Regulament. Partea va putea recuza arbitrul pe care l-a desemnat, numai pentru motive de care ia cunoștință sau care au intervenit după desemnare.

(2) Recuzarea poate interveni la orice etapă a procedurii arbitrale, dar nu mai târziu de încheierea dezbaterilor.

(3) Cererea de recuzare se depune în scris în cel mai scurt termen posibil, dar nu mai târziu de 15 zile din momentul când partea a aflat despre circumstanțele care servesc drept motiv de recuzare și trebuie să conțină motivele recuzării. În cazul când partea nu a depus cererea de recuzare în termenele prevăzute, se va considera că ea a renunțat la dreptul său de recuzare.

(4) Când arbitrul este recuzat de una din părți, cealaltă parte poate să fie de acord cu această recuzare, de asemenea și arbitrul recuzat poate să-și retragă mandatul. Nici acordul celeilalte părți, nici retragerea arbitruului nu presupun recunoașterea temeiurilor recuzării. În ambele cazuri, pentru desemnarea unui nou arbitru, se aplică procedura indicată la art.19.

(5) Dacă cealaltă parte nu este de acord cu recuzarea și nici arbitrul recuzat nu-și retrage mandatul, asupra cererii de recuzare se pronunță tribunalul arbitral, inclusiv arbitrul recuzat. În caz de satisfacere a acestei cereri, desemnarea unui nou arbitru are loc în conformitate cu procedura prevăzută în art.19.

(6) Cererea de recuzare a arbitruului înaintată până la constituirea tribunalului arbitral se soluționează de către președintele Curții de Arbitraj, după consultarea cu părțile litigante. Decizia de recuzare se întocmește în scris, fără a conține motivele recuzării, și este însoțită de propunerea de a numi un nou arbitru. În cazul arbitruului unic, recuzarea se soluționează de președintele Curții de Arbitraj.

(7) Până la luarea deciziei de către aceste autorități, tribunalul arbitral, inclusiv arbitrul căruia îi este înaintată recuzarea, poate continua procedura arbitrală și poate pronunța hotărârea arbitrală.

(8) Prevederile acestui articol se aplică în mod corespunzător și experților sau traducătorilor, recuzarea se soluționează de tribunalul arbitral.

Articolul 23. Încetarea misiunii de arbitru până la soluționarea în fond a litigiului

(1) Misiunea de arbitru încetează prin autorecuzare, recuzare, imposibilitate fizică sau morală, revocare sau deces:

a) autorecuzarea sau acordul părților de încetare a mandatului de arbitru nu presupun recunoașterea temeiurilor recuzării;

b) recuzarea este admisă conform procedurii prevăzute de Regulament;

c) arbitrul se află în imposibilitate fizică sau morală de a-și îndeplini misiunea pe o perioadă mai lungă de timp, datorită unor motive survenite sau de care a luat cunoștință după acceptarea misiunii de arbitru;

d) intervine decesul unui arbitru pe parcursul procedurii arbitrale.

(2) În cazul în care arbitrul desemnat nu își îndeplinește obligațiile ce îi revin, el poate fi revocat, după consultări cu părțile și ceilalți arbitri, printr-o Decizie a președintelui Curții de Arbitraj.

(3) Curtea de Arbitraj în toate aceste cazuri ia act de încetarea misiunii arbitruului și întreprinde măsuri pentru înlocuirea lui.

Articolul 24. Desemnarea unui nou arbitru

(1) Dacă mandatul unui arbitru încetează conform prevederilor art.23 sau în urma retragerii arbitrului din orice alt motiv, ori din cauza revocării de către părți, ori în orice alt caz, noul arbitru va fi desemnat potrivit regulilor aplicate în cazul numirii arbitrului care se substituie.

(2) În caz de desemnare conform alin.(1) al acestui articol a arbitrului unic sau a președintelui tribunalului arbitral, dezbaterile care au avut loc până la substituirea arbitrului urmează a fi repetate. În caz de substituire a oricărui alt arbitru, dezbaterile se vor repeta, dacă tribunalul arbitral va considera necesar.

(3) Dacă este înlocuit întregul tribunal arbitral, noul tribunal arbitral va decide dacă și în ce măsură este necesară repetarea anumitor acte de procedură sau a întregii proceduri.

Articolul 25. Data constituirii tribunalului arbitral

(1) Tribunalul arbitral se consideră constituit la data acceptării mandatului de către arbitrul unic, sau, după caz, de către supraarbitru.

(2) Din momentul constituirii sale, tribunalul arbitral este investit cu judecarea cererii arbitrale și a celorlalte cereri privind procedura arbitrală, cu excepția cererilor care potrivit legii și prezentului Regulament sunt de competența exclusivă a altor organe jurisdicționale.

Capitolul V. INTENTAREA PROCESULUI ARBITRAL

Articolul 26. Sesizarea Curții de Arbitraj

(1) Procesul arbitral se intentează prin introducerea unei cereri de arbitraj de partea care se consideră vătămată într-un drept al său.

(2) Data introducerii cererii se va considera data înregistrării ei la Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova.

(3) Cererea de arbitraj și actele anexate la ea trebuie să fie prezentate în limba de stat. Înscrierile se depun în original sau în copii certificate de parte, în modul stabilit.

(4) Cererea, inclusiv celelalte acte, se depun în atâtea exemplare câți părți sunt, precum și câte un exemplar pentru fiecare membru al tribunalului arbitral și un exemplar pentru Secretariatul Curții de Arbitraj. Suplimentar se transmit și în format electronic.

(5) Cererea de arbitraj poate fi depusă de mai mulți reclamanți sau către mai mulți părți, având același obiect al litigiului.

Articolul 27. Forma și cuprinsul cererii de arbitraj

(1) Cererea de arbitraj urmează a fi prezentată în formă scrisă și trebuie să conțină:

- a) denumirea Curții de Arbitraj;
- b) denumirea și adresele părților inclusiv adresele poștale, adresele electronice, numărul de telefon, fax, datele bancare;
- c) dovada existenței convenției de arbitraj (clauza compromisorie sau compromis);
- d) obiectul și valoarea acțiunii, precum și calculul ei;
- e) motivele de fapt și probele pe care se întemeiază acțiunea, argumentarea acțiunii ținând cont de dreptul aplicabil litigiului, confirmarea despre măsurile întreprinse în scopul soluționării litigiului pe cale amiabilă, dacă convenția de arbitraj prevede așa proceduri;
- f) numele arbitrului sau cererea ca arbitrul să fie desemnat de către Curtea de Arbitraj, în cazul în care arbitrul desemnat nu figurează pe Lista de arbitri a Curții de Arbitraj, cererea de arbitraj trebuie să conțină și adresa, numărul de telefon, fax, e-mail ale arbitrului respectiv;
- g) lista actelor anexate la cerere;

h) semnătura reclamantului. Dacă cererea este semnată de reprezentant, se vor anexa actele care dovedesc împuternicirile legale și adresa lui, inclusiv numărul de telefon, fax, e-mail.

(2) Cererea de arbitraj va cuprinde, de asemenea, orice cerere de introducere în cauză a unor părți terțe, cu indicarea în mod obligatoriu a informației privind convenția de arbitraj încheiată cu aceste persoane.

(3) În cererea de arbitraj poate fi introdusă și poziția reclamantului privitor la constituirea tribunalului arbitral (numărul de arbitri, modul de numire a lor), dreptul aplicabil, limba arbitrajului, dacă aceste și alte elemente facultative au fost fixate în convenția de arbitraj.

(4) La cererea de arbitraj se anexează:

a) copiile de pe cererea de arbitraj și de pe înscrieri, certificate de parte sub propria răspundere într-un număr egal cu numărul participanților la proces și pentru fiecare arbitru, și un exemplar pentru curtea de arbitraj;

b) acte ce confirmă personalitatea juridică a părților;

c) dovada achitării taxei de înregistrare și taxei de arbitrare;

d) documentele ce legalizează împuternicirile reprezentantului;

e) documente care confirmă respectarea procedurii prealabile de soluționare a litigiilor;

f) documentele care certifică circumstanțele pe care reclamantul își întemeiază pretențiile.

(5) La cerere reclamantul poate anexa și alte documente și demersuri.

(6) Dacă cererea de arbitraj și înscrierile anexate sunt făcute într-o limbă străină, urmează de anexat traducerea lor legalizată în modul stabilit de lege.

Articolul 28.Înlăturarea deficiențelor

(1) În cazul când cererea de arbitraj nu corespunde cerințelor prevăzute mai sus, Secretariatul Curții de Arbitraj va comunica imediat acest fapt reclamantului, care în termen de cel mult 15 zile de la data primirii comunicării este obligat să înlătore deficiențele cererii, inclusiv să numească arbitrul, dacă nu a fost indicat în cerere.

(2) În cazul când deficiențele menționate vor fi înlăturate în termenul stabilit, data introducerii cererii de arbitraj se va considera ziua înregistrării ei inițiale, iar în cazul când reclamantul nu va înlătura deficiențele cererii în termenul stabilit cererea se va considera nefiind introdusă.

(3) În cazul în care taxa de înregistrare și taxa de arbitraj nu sunt achitate la data depunerii cererii de arbitraj, secretarul Curții de Arbitraj va acorda reclamantului un termen de 5 zile, calculate de la data comunicării, pentru achitarea taxelor. Dacă taxele nu au fost achitate în termen, cererea de arbitraj se restituie în baza dispoziției Președintelui Curții de Arbitraj.

(4) Restituirea cererii de arbitraj nu exclude posibilitatea adresării repetate a aceluiași reclamant, dacă vor fi înlăturate deficiențele constatate.

Articolul 29.Valoarea acțiunii

(1) Valoarea acțiunii se determină:

a) în cazul pretențiilor bănești – de suma pretinsă de reclamant;

b) în cazul reclamării de bunuri – de valoarea bunurilor reclamate;

c) în cererile de a declara (a recunoaște) sau a reorganiza (transforma) un raport, un fapt juridic, la valoarea obiectului, raportului juridic la data depunerii acțiunii;

d) în cererile cu privire la anumite acțiuni sau inacțiuni (de a face sau a nu face) în baza datelor existente despre interesele patrimoniale ale reclamantului.

(2) În cererile de arbitraj ce conțin mai multe pretenții, suma fiecărei pretenții se calculează aparte. În acest caz, valoarea acțiunii se calculează prin suma valorilor tuturor pretențiilor. Reclamantul trebuie să

indice în cererea de arbitraj valoarea acțiunii, de asemenea și în cazurile când pretențiile din cerere sau o parte din ele nu au un caracter bănesc.

(3) În cazul când reclamantul nu a determinat sau a determinat incorect valoarea acțiunii, Curtea de Arbitraj determină, din oficiu sau la cererea pârâtului, valoarea acțiunii în baza datelor de care dispune.

(4) În valoarea acțiunii nu se includ cererile de compensare a cheltuielilor arbitrale.

Capitolul VI.PREGĂTIREA CAUZEI PENTRU TRANSMITERE TRIBUNALULUI ARBITRAL

Articolul 30.Înștiințarea pârâtului

În decurs de cel mult 5 zile din momentul primirii cererii de arbitraj Secretariatul Curții de Arbitraj va expedia pârâtului copia acestei cereri și copiile tuturor actelor anexate la ea, prezentul Regulament, precum și Lista arbitrilor.

Articolul 31.Referința

(1) În termen de 30 zile din momentul primirii înștiințării despre arbitraj, pârâtul sau reprezentantul său trebuie să introducă o referință, în care va comunica numele arbitrului ales de el, sau își va exprima dorința ca arbitrul să fie numit de către președintele Curții de Arbitraj.

(2) Referința va cuprinde de asemenea:

- a) data expedierii;
- b) numele complet al pârâtului, statutul lui juridic, adresa, numărul de telefon, fax, e-mail;
- c) date despre reprezentantul pârâtului, dacă acesta figurează, adresa poștală, număr de telefon, fax, e-mail, dovada calității de reprezentant;
- d) notificarea privind cererea reclamantului, arătând motivele de fapt și de drept prin prisma dreptului aplicabil litigiului, pe care se sprijină apărarea pârâtului, cu trimitere la mijloace de probă, precum și alte excepții referitoare la cererea reclamantului;

e) obiecții cu privire la existența, valabilitatea și aplicarea convenției de arbitraj;

f) propunerea referitoare la dreptul aplicabil, limba procedurii arbitrale, numărul de arbitri, dacă aceste poziții nu se regăsesc în convenția de arbitraj, sau răspunsul la aceste propuneri venite din partea reclamantului;

g) numele arbitrului desemnat (adresa, numărul de telefon, fax, e-mail), răspunsul la propunerea reclamantului privind soluționarea litigiului de un arbitru unic, precum și persoana acestuia;

h) dacă tribunalul arbitral urmează să fie constituit de un arbitru unic, iar reclamantul propune la alegere mai multe candidaturi, pârâtul va susține una din candidaturi, sau va propune propria candidatură pentru desemnare.

i) orice cerere de introducere în cauză a altor persoane sau de conexare a procedurilor cu includerea informațiilor corespunzătoare. Aceleași dispoziții vor cuprinde și referința persoanei introduse, dacă va fi depusă;

j) lista documentelor și altor acte anexate la referință, certificate de parte, semnătura pârâtului sau a reprezentantului său.

(3) Referința și anexele sale se transmit în limba de stat pe suport de hârtie în atâtea exemplare, câți reclamanți și arbitri sunt, plus unul pentru dosarul cauzei, precum și transmis în format electronic.

(4) Secretariatul Curții de Arbitraj va expedia reclamantului referința și orice alte cereri parvenite de la pârât.

(5) Lipsa unui răspuns din partea pârâtului nu înseamnă recunoașterea pretențiilor reclamantului și nu împiedică desfășurarea în continuare a arbitrajului.

Articolul 32. Cererea reconvențională

(1) Pârâtul este în drept să înainteze o cerere reconvențională împotriva reclamantului, dacă pretențiile lui decurg din același raport juridic și sunt cuprinse de aceeași convenție de arbitraj din cererea de arbitraj inițială, sau de o altă convenție de arbitraj, care prevede transmiterea litigiului în Curtea de Arbitraj și e compatibilă cu prima convenție de arbitraj după conținutul ei și, de asemenea, dacă o așa cerere reconvențională e coerentă cu cererea arbitrală inițială în sensul dreptului material.

(2) Cererea reconvențională va fi introdusă în același termen ca și cel prevăzut pentru prezentarea referinței, sau cel târziu, până la prima ședință a tribunalului arbitral și trebuie să corespundă cerințelor prevăzute pentru cererea de arbitraj, inclusiv achitarea taxei de arbitrare.

(3) Cererea reconvențională va fi soluționată simultan cu cererea principală.

(4) Dacă drept rezultat al înaintării cu întârziere a cererii reconvenționale procedura arbitrală se tergiversează, pârâtul prin Încheierea tribunalului arbitral poate fi obligat la compensarea cheltuielilor suplimentare cauzate Curții de Arbitraj și celeilalte părți.

(5) Tribunalul arbitral poate să nu admită examinarea cererii reconvenționale, dacă a fost depusă cu întârziere, iar cererea va fi examinată într-o procedură separată.

(6) Referința pârâtului reconvențional va avea același conținut ca și referința pârâtului inițial și se introduce în același termen ca și prima referință.

Articolul 33. Participarea terților

(1) Atragerea persoanelor terțe în procedura arbitrală se admite numai cu acordul scris al părților litigante și a terței persoane, dacă cerințele lor sunt cuprinse de aceeași convenție de arbitraj.

(2) Demersul de atragere a terței persoane se admite până la expirarea termenului de prezentare a referinței. Din motive justificate, acest termen poate fi prelungit de către președintele Curții de Arbitraj.

Articolul 34. Transmiterea cauzei spre examinare

După constituirea tribunalului arbitral, primirea referinței și cererii reconvenționale, Secretariatul Curții de Arbitraj va transmite dosarul tribunalului arbitral, făcând o mențiune în scris despre acest fapt, precum și despre data transmiterii dosarului.

Capitolul VII. PREGĂTIREA DOSARULUI PENTRU EXAMINARE

Articolul 35. Dreptul tribunalului de a decide asupra propriei competențe. Excepțiile

(1) Tribunalul arbitral poate să decidă asupra competenței sale de a soluționa litigiul, precum și asupra oricăror obiecții referitor la existența sau valabilitatea convenției de arbitraj.

(2) Declarația privind incompetența tribunalului arbitral în soluționarea litigiului poate fi făcută cel târziu în momentul prezentării obiecțiilor la acțiune.

(3) Tribunalul arbitral poate decide asupra declarației menționate la p.2 ca asupra unei chestiuni preliminare sau în hotărârea privind fondul acțiunii. Dacă tribunalul arbitral decide ca o chestiune preliminară că este competent, orice parte, în decursul a 30 zile din data comunicării despre decizie, o poate contesta în instanța de judecată, decizia căreia neputând fi atacată. Până la emiterea deciziei de către instanță, tribunalul arbitral poate continua procedura arbitrală și adopta hotărârea pe fondul cauzei.

(4) Orice excepție privind existența sau valabilitatea convenției de arbitraj, constituirea tribunalului arbitral, limitele însărcinării arbitrilor, precum și orice altă excepție trebuie invocate, sub sancțiunea decăderii, prin referință sau cel mai târziu la prima zi de înfățișare. În cazul când procedura arbitrală are loc pe baza înscrisurilor prezentate de părți, fără dezbateri orale, pârâtul trebuie să ridice excepțiile în cel mult 30 de zile de la data depunerii Referinței.

(5) Excepțiile de ordine publică pot fi invocate oricând în cursul litigiului arbitral.

(6) Constatarea nulității contractului nu implică de plin drept nulitatea convenției de arbitraj inserată în contract.

(7) În cazul când se va stabili că soluționarea litigiului expus în cererea de arbitrare nu ține de competența Curții de Arbitraj, tribunalul arbitral va emite o încheiere și va restitui cererea de arbitrare și documentele anexate reclamantului.

Articolul 36. Verificarea conținutului dosarului

(1) Tribunalul arbitral după primirea cauzei pentru soluționarea litigiului verifică conținutul dosarului și constată nivelul de pregătire a dosarului pentru examinare.

(2) Dacă constată necesitatea asigurării unei organizări și desfășurări efective a procedurii arbitrale, tribunalul arbitral poate întreprinde măsuri suplimentare, solicitând de la părți înscrisuri, probe, alte documente și informații.

Articolul 37. Ședințe preliminare

(1) În același scop, dar și pentru a exclude amânarea ședințelor arbitrale, ținând cont de complexitatea dosarului, tribunalul arbitral poate organiza ședințe preliminare cu caracter organizațional pentru buna desfășurare a procedurii arbitrale cu participarea părților și a reprezentanților săi, fie cu prezența lor personală, fie prin utilizarea unor mijloace audio sau video de comunicare la distanță.

(2) Părțile au obligația ca până la această ședință, sau în cadrul ei, să informeze tribunalul arbitral, dacă:

a) au obiecții în legătură cu organizarea arbitrajului;

b) sunt formulate noi pretenții sau alte modificări în cererea de arbitraj inițială sau reconvențională.

În cazurile când pretențiile suplimentare măresc valoarea acțiunii, partea care le înaintează trebuie să achite taxa de arbitrare în corespundere cu valoarea majorată;

c) solicită ca procedura arbitrală să se desfășoare oral, în baza înscrisurilor și altor materiale, sau prin videoconferință;

d) solicită să se judece în echitate (ex equo et bono);

e) invocă orice excepții și apărări;

f) au cereri de introducere în cauză a altor persoane;

g) optează pentru numirea unui expert independent sau doresc să depună expertize realizate de experții desemnați de fiecare parte.

(3) Tribunalul arbitral în această ședință își verifică propria competență de a soluționa litigiul arbitral.

(4) La finalul ședinței preliminare, tribunalul arbitral va putea stabili prin Încheiere un calendar procedural pentru desfășurarea ulterioară a procedurii de arbitraj, conținutul căruia depinde de nivelul de pregătire a dosarului, modificările și cererile înaintate de părți sau de tribunalul arbitral din oficiu, cuprinzând, între altele:

a) termenele de depunere de către părți a cererilor suplimentare în scris, a probelor și altor documente, a actelor de expertiză, precum și a listei martorilor;

b) indicațiile date de tribunalul arbitral părților cu fixarea termenelor de executare;

c) indicarea datei desfășurării fiecărui stadiu procedural (dacă dezbaterile vor fi desfășurate în mai multe etape);

d) indicarea orientativă a datei dezbaterilor finale cu pronunțarea Hotărârii arbitrale.

(5) Depunerea de către părți a informației suplimentare conform calendarului procedural:

a) În termenul stabilit de tribunalul arbitral, reclamantul va depune, în măsura în care este necesar dacă nu au fost depuse anterior, următoarele elemente:

i. valoarea exactă a pretențiilor și descrierea exactă a măsurilor reparatorii solicitate;

ii. dezvoltarea temeiurilor de fapt și de drept pe care reclamantul își întemeiază cererea de arbitraj;

- iii. orice dovezi, pe care reclamantul își întemeiază pretențiile;
- b) Tot în termenul stabilit de tribunalul arbitral, pârâtul va depune informația suplimentară necesară, conform cazului, cuprinzând:
 - i. dezvoltarea obiecțiilor în legătură cu existența, valabilitatea sau eficacitatea convenției de arbitraj;
 - ii. o declarație în care se arată că pârâtul recunoaște ori respinge, în tot sau în parte, pretențiile reclamantului;
 - iii. dezvoltarea de fapt și de drept pe care se întemeiază apărările sale;
 - iv. orice dovezi, pe care își întemeiază apărările;
- c) Aceste cerințe se aplică în mod corespunzător și în cazul pârâtului reconvențional și terțelor persoane;
- d) Tribunalul arbitral poate cere ca părțile să depună și altă informație.

(6) După expirarea termenelor indicate în calendarul procedural, părțile nu pot modifica sau formula pretenții noi, excepții sau cereri, decât cu aprobarea prealabilă a tribunalului arbitral, care va putea fi dată după luarea în considerație a naturii noilor pretenții, excepții și cereri, stadiul procedurii arbitrale, prejudiciile aduse celorlalte părți prin întârzierea procedurilor, precum și alte circumstanțe relevante.

Articolul 38. Citarea părților

(1) După verificarea nivelului de pregătire a dosarului pentru examinarea și întreprinderea după necesitate a măsurilor suplimentare de asigurare a organizării eficiente a procesului arbitral, tribunalul arbitral fixează data ședinței de examinare a litigiului și citează părțile.

(2) Ședința de examinare a litigiului nu poate avea loc mai devreme de 30 de zile din momentul expedierii citațiilor, dacă părțile nu au convenit altfel.

(3) De rând cu indicarea datei, orei și locului desfășurării procedurii arbitrale, părților sau reprezentanților lor li se cere ca la ședință să prezinte în original toate documentele, înscrisurile, concluziile experților sau specialiștilor, alte probe care nu au fost prezentate anterior, precum și să asigure prezența experților, specialiștilor, martorilor, traducătorilor și avocaților, consultantilor și altor persoane antrenate.

Articolul 39. Participarea părților la examinarea cauzei

(1) Părțile pot participa la dezbaterile litigiului personal sau prin reprezentanți și pot fi asistate de avocați, consultanți, traducători și alte persoane.

(2) Tribunalul arbitral trebuie să asigure părților, în măsura necesarului, posibilitatea prezentării în scris și oral a pretențiilor, argumentelor și probelor.

(3) Fiecare dintre părți poate cere soluționarea litigiului în lipsa ei.

(4) În cazul când una din părți sau reprezentantul ei, deși a fost citată în modul corespunzător, nu s-a prezentat la ședință, invocând un temei justificat, dezbaterile cauzei se fixează pentru o altă dată. Amânarea se poate acorda o singură dată. Lipsa repetată nu prezintă piedică pentru soluționarea cauzei în fond.

(5) În lipsa reprezentanților ambelor părți, ședința se amână pentru o altă zi.

(6) Părțile pot conveni, cu aprobarea tribunalului arbitral, ca anumite etape ale procedurii, cu excepția audierii martorilor și experților, precum și a formulării concluziilor asupra fondului, să se realizeze prin corespondență simplă sau electronică ori prin teleconferințe.

(7) Partea care a fost prezentă sau reprezentată la un termen nu va fi citată în tot cursul arbitrajului, fiind presupusă că cunoaște termenele următoare, în afară de cazul în care se prevede altfel în prezentul Regulament.

(8) Termenul luat în cunoștință, sau pentru care au fost trimise citațiile, nu poate fi preschimbat decât pentru motive temeinice și cu citarea părților.

(9) Când procedura de citare este legal îndeplinită, tribunalul arbitral, poate continua, chiar și asupra fondului, în ziua următoare sau la termene scurte, succesive, date în cunoștința părților.

Capitolul VIII.DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND PROCEDURA ARBITRALĂ

Articolul 40.Principiile procedurii arbitrale

(1) Procedura arbitrală se desfășoară în baza principiilor disponibilității, contradictorialității, tratamentul egal și nepărtinitor față de părțile litigante.

(2) Părțile și reprezentanții lor trebuie să se conducă cu bună-credință de drepturile lor procesuale, să nu admită abuz de aceste drepturi și să respecte termenele de îndeplinire a lor.

Articolul 41.Ordinea examinării

(1) În urma consultării cu părțile, tribunalul va determina ordinea examinării litigiului.

(2) Modul de soluționare a litigiului trebuie să asigure soluționarea echitabilă, rațională și fără târăgănare a litigiului, fiecareia dintre părți garantându-i posibilitatea de a-și expune cât mai deplin poziția în cauză.

Articolul 42.Limba procedurii arbitrale

(1) De regulă, procedura arbitrală se desfășoară în limba de stat, dacă părțile nu au convenit altfel.

(2) Cu respectarea acordului părților, după constituirea sa tribunalul arbitral decide, dacă nu a fost anterior convenit de părți, chestiunea cu privire la limbă sau limbile utilizate în procedura arbitrală. Această decizie se referă la orice declarație scrisă a părții, la orice audiere, hotărâre, decizie sau la o altă comunicare a tribunalului arbitral. În acest caz, tribunalul arbitral poate dispune ca orice probă scrisă să fie însoțită de traducere în limba sau în limbile convenite între părți ori stabilite de tribunalul arbitral.

(3) Părțile pot să participe la dezbateri însoțite de interpreți.

(4) În lipsa unei alte înțelegeri ori decizii, părțile vor suporta în egală măsură cheltuielile de traducere.

Articolul 43.Dreptul aplicabil

(1) Tribunalul arbitral va soluționa litigiul în baza normelor de drept determinate de către părți ca fiind aplicabile fondului litigiului. Orice alegere de către părți a legii unui anumit stat se consideră că se referă la dreptul substanțial (material) a statului respectiv și nu la regulile acestuia privind conflictele de legi (normele conflictuale).

(2) În cazul când o asemenea înțelegere lipsește, va fi aplicat dreptul material determinat în conformitate cu normele conflictuale pe care tribunalul le va considera corespunzătoare pentru soluționarea cauzei.

(3) Decizia privind dreptul aplicabil trebuie luată în conformitate cu circumstanțele derulării raportului juridic litigios și să țină cont de cutumele și uzanțele comerciale și de practica arbitrală internațională în domeniu.

(4) Tribunalul arbitral judecă în echitate sau în calitate de mediator amiabil numai dacă părțile l-au autorizat expres în acest sens.

(5) În toate cazurile tribunalul arbitral ia decizia în conformitate cu clauzele contractului.

Articolul 44.Locul arbitrajului

(1) Locul arbitrajului este la sediul Curții de Arbitraj.

(2) Părțile pot conveni desfășurarea procedurilor arbitrale în alt loc, asumându-și toate cheltuielile arbitrale suplimentare.

(3) Tribunalul arbitral, cu acordul președintelui Curții de Arbitraj, dacă va considera necesar și justificat, poate desfășura procedura de arbitraj în altă localitate.

(4) În toate cazurile hotărârea arbitrală se consideră că a fost pronunțată la sediul Curții de Arbitraj.

Articolul 45.Stabilirea regulilor de procedură

(1) Părțile sunt libere să convină asupra procedurii, pe care o va urma tribunalul arbitral în soluționarea litigiului.

(2) În lipsa acordului între părți, tribunalul arbitral desfășoară procedura și soluționează litigiul în conformitate cu cerințele prezentului Regulament.

(3) Tribunalul arbitral decide, cu condiția respectării oricărui alt acord dintre părți, dacă procedura se va desfășura oral, atât la prezentarea probelor, cât și la susțineri sau numai în baza înscrisurilor și altor materiale.

Articolul 46.Conexarea mai multor pretenții într-o singură cerere de arbitraj

(1) Reclamantul poate uni într-o cerere de arbitraj mai multe pretenții, care pot fi examinate cu condiția dacă:

a) sunt cuprinse de aceeași convenție de arbitraj;

b) sunt cuprinse de câteva convenții de arbitraj, care prevăd transmiterea litigiilor în Curtea de Arbitraj, sunt compatibile unele cu altele după conținutul lor și, de asemenea, sunt coerente între ele în sensul dreptului material.

Articolul 47.Conexarea procedurilor pe mai multe dosare

(1) Orice parte poate solicita, în cadrul cererii de arbitrare sau a referinței, conexarea noului dosar arbitral cu alt dosar deja existent.

(2) Conexarea poate avea loc, dacă:

a) toate părțile sunt de acord cu conexarea;

b) toate pretențiile sunt cuprinse de una și aceeași convenție de arbitraj și nu există obstacole pentru conexarea procedurilor arbitrale, sau

c) pretențiile sunt cuprinse de convenții arbitrale distincte care prevăd transmiterea litigiilor în Curtea de Arbitraj și sunt compatibile unele cu altele după conținutul lor, și de asemenea sunt coerente între ele în sensul dreptului material.

(3) Conexarea procedurilor se realizează prin decizia președintelui Curții de Arbitraj, dacă nici pe una din cererile de arbitraj nu a fost constituit tribunalul arbitral. După conexare tribunalul arbitral se va constitui în baza dispozițiilor generale.

(4) La luarea deciziei, președintele Curții de Arbitraj va lua în considerație de rând cu alte aspecte respectarea principiului celerității, eficacitatea desfășurării procedurilor de arbitraj, cheltuielile arbitrale.

(5) Conexarea nu poate avea loc, dacă pe unul sau pe unele din dosare a fost constituit tribunalul arbitral, cu excepția existenței acordului tuturor părților pentru o așa conexare, care se face printr-o Încheiere a tribunalului arbitral primul constituit.

(6) Dacă părțile nu au convenit altfel, procedura arbitrală fuzionează cu prima procedură arbitrală începută. Mandatul arbitrilor în alte proceduri încetează.

(7) Dacă cererea de conexare a procedurilor nu se admite, procedurile arbitrale continuă pe dosare aparte.

Articolul 48.Aplicarea regulilor de procedură

(1) Regulile procedurale din prezentul Regulament se aplică la soluționarea litigiului conform convenției de arbitraj. Dacă în convenția de arbitraj nu se face referire la acest Regulament, atunci respectivele reguli se aplică conform înțelegerii părților în acest sens. În lipsa acestei înțelegeri, regulile se aplică la decizia tribunalului arbitral pornind de la consimțământul benevol al părților de a supune soluționarea litigiului Curții de Arbitraj, ținând cont de circumstanțele cauzei.

(2) În cazul în care părțile au optat pentru aplicarea altor reguli de procedură arbitrală decât cele ale Curții de Arbitraj, aplicarea acestora este posibilă numai dacă respectivele norme nu interzic explicit acest lucru. În situația în care regulile indicate de părți interzic explicit aplicarea lor de către alte instituții permanente, se vor aplica normele procedurale ale prezentului Regulament.

(3) Tribunalul arbitral apreciază dacă și în ce măsură sunt compatibile și aplicabile alte reguli de procedură arbitrală. Competența Curții de Arbitraj și constituirea tribunalului arbitral rămân supuse prezentului Regulament.

(4) Dacă părțile nu au convenit altfel, organizarea și desfășurarea arbitrajului se face în conformitate cu regulile de procedură arbitrală în vigoare la data începerii arbitrajului.

(5) Interpretarea autentică a Regulilor din prezentul Regulament se face numai de către Curtea de Arbitraj.

(6) Interpretarea regulilor procedurale de către tribunalul arbitral se face numai în scopul aplicării lor în cauza dedusă judecății.

(7) Dacă pentru aplicarea unor reguli procedurale este indicat un anumit termen, procedura urmează a fi executată în termenul indicat. Tribunalul arbitral sau, până la constituirea acestuia, președintele Curții poate prelungi pentru motive temeinice, în baza unei cereri formulate de oricare dintre părți sau din oficiu, orice termen pentru îndeplinirea de către o parte a obligațiilor sale.

(8) În caz de contrarierate între convenția de arbitraj și regulile de procedură din prezentul Regulament va prevala convenția de arbitraj, cu excepția când Regulamentul în mod expres dispune altfel.

(9) Nimeni nu poate invoca neregularitatea unui act de procedură pricinuită prin propriul fapt.

Articolul 49.Procedura orală. Videoconferința

(1) În procedura arbitrală orală sunt organizate audieri în procesul cărora părțile își expun poziția în baza probelor prezentate fie anterior, fie în timpul expunerii.

(2) Se dă citire documentelor, concluziilor experților, altor înscrisuri, dacă părțile nu s-au referit la respectarea cerințelor cu privire la probe.

(3) Sunt audiați martorii, experții, alți specialiști, dacă au fost antrenați la elucidarea circumstanțelor litigiului.

(4) Orice parte poate solicita, din timp, participarea la audieri prin intermediul videoconferinței. Tribunalul arbitral decide asupra acestei solicitări ținând cont de opinia celeilalte părți, circumstanțele litigiului și posibilitățile tehnice.

(5) Tribunalul arbitral poate audia martorii și experții prin intermediul videoconferinței.

(6) La cererea ambelor părți și dacă circumstanțele litigiului fac posibil acest lucru, tribunalul arbitral poate organiza desfășurarea întregii proceduri de examinare a litigiului prin videoconferință.

(7) Dacă după audieri a apărut necesitatea concretizării sau argumentării unor împrejurări de fapt, tribunalul arbitral poate cere de la părți prezentarea în acest sens de documente sau alte înscrisuri. Aceste materiale suplimentare pot fi examinate de către tribunal fără audierile ulterioare.

Articolul 50.Examinarea dosarului în baza înscrisurilor

(1) Părțile pot conveni ca examinarea litigiului să aibă loc fără audieri, doar în baza înscrisurilor prezentate în original, dacă părțile sau tribunalul arbitral nu au convenit altfel.

(2) Dacă în procesul examinării cauzei în baza înscrisurilor apar neclarități și se cer explicațiile părților, se va decide invitarea părților pentru audieri.

Articolul 51.Măsuri asigurătoare și provizorii

(1) Dacă părțile nu au convenit altfel, tribunalul arbitral poate să dispună, la cererea unei părți, după ce a ascultat cealaltă parte, măsuri asigurătoare și măsuri provizorii, pe care le consideră necesare cu

privire la obiectul litigiului, pe motiv că executarea pretenției ar putea fi zădărnicită ori împiedicată în mod considerabil sau că o daună ireparabilă ar fi iminentă. În caz de neacceptare, executarea acestor măsuri se solicită instanței judecătorești competente. Tribunalul arbitral poate să dispună, cu titlul de măsură asigurătoare și de măsură provizorie, oricărei părți să depună garanția corespunzătoare.

(2) La cerere tribunalul arbitral poate să constate anumite împrejurări de fapt.

(3) Încheierea cu privire la măsurile prevăzute la alin.(1) trebuie să fie emisă în scris. Fiecărei părți a procedurii arbitrale trebuie să i se trimită câte un exemplar semnat.

(4) Oricare dintre părți poate cere instanței judecătorești competente să încuviințeze măsuri asigurătorii și măsuri provizorii cu privire la obiectul litigiului, sau să constate anumite împrejurări de fapt. La această cerere se vor anexa, în copie, cererea de arbitraj și convenția arbitrală. Încuviințarea acestor măsuri va fi adusă la cunoștință tribunalului arbitral de către partea care le-a cerut.

(5) În funcție de circumstanțe, tribunalul arbitral poate limita ori ridica măsurile prevăzute la alin.(1).

(6) Dacă se adeverește că dispunerea unei măsuri în conformitate cu alin.(1) a fost nejustificată de la început, partea care a cerut executarea ei este obligată să despăgubească cealaltă parte pentru prejudiciul cauzat prin executarea măsurii sau prin depunerea de către cealaltă parte a unei garanții pentru a înlătura executarea măsurii. Pretenția de despăgubire poate fi înaintată în procedură arbitrală pendinte.

Articolul 52.Probele

(1) Fiecare dintre părți este obligată să dovedească circumstanțele pe care se bazează pretențiile și obiecțiile sale. Orice parte prezintă toate documentele de care dispune ori alte probe la care se face trimitere în cererea de arbitraj, cu excepția celor depuse de cealaltă parte.

(2) Pertinența, admisibilitatea și importanța probelor se determină de către tribunalul arbitral.

(3) Tribunalul arbitral poate respinge probele administrate de către părți, dacă va găsi că ele nu se referă la fondul acțiunii, sau probarea acelor circumstanțe poate fi efectuată prin mijloace mai simple, eficiente și mai puțin costisitoare.

(4) Tribunalul poate cere administrarea oricăror altor probe admise de legea aplicabilă, precum și explicații scrise ale părților în legătură cu obiectul litigiului. Actele și înscrisurile se prezintă, de regulă, în original.

(5) Tribunalul arbitral va decide care circumstanțe au fost dovedite și care nu, numai în baza cercetării minuțioase și aprecierii imparțiale a probelor prezentate de către părți.

(6) Dacă o parte nu prezintă probe scrise fără un temei justificat, tribunalul arbitral poate continua procedura arbitrală și pronunța hotărârea în baza materialelor existente la dosar.

(7) Partea care intenționează să facă proba cu martori urmează să informeze cu cel puțin 15 zile înainte de dezbateri tribunalul arbitral și cealaltă parte – numele și adresele martorilor, să indice circumstanțele care pot fi confirmate de martori și limba în care va depune mărturiile. Pot fi prezentate declarațiile martorilor în scris.

(8) Tribunalul arbitral poate, dacă este necesar:

- a) să ceară și alte documente și probe, inclusiv de la terțe persoane;
- b) să ceară traducerea documentelor prezentate de părți în limba procedurii arbitrale;
- c) tribunalul arbitral sau orice parte, cu acordul tribunalului arbitral pot să se adreseze instanței de judecată competentă cu solicitarea de a contribui la obținerea probelor sau audierea martorilor;
- d) din oficiu, sau la solicitarea oricărei părți, tribunalul arbitral poate examina (cerceta) corpurile delictive sau inspecta locul sau să împuternicească în acest sens un expert. Părțile trebuie să fie informate din timp despre locul și vremea examinării, care pot participa la această operațiune.

(9) Tribunalul arbitral poate să nu ia în vedere documentele prezentate de părți, dacă va considera că ele nu au forță probantă sau nu-s pertinente cauzei, sau să nu accepte probele prezentate cu întârziere,

dacă va constata că partea nu le-a prezentat mai devreme din pricini nemotivate și acceptarea lor va tergiversa examinarea cauzei.

(10) Orice cereri și orice înscrisuri, dar și alte probe vor fi depuse, cel târziu până la prima ședință arbitrală. Probele care nu au fost solicitate în aceste condiții nu vor mai putea fi invocate, afară de cazurile în care:

- a) necesitatea probei ar reieși din dezbateri; și
- b) administrarea probei nu necesită amânarea soluționării litigiului.

Articolul 53. Cerințele față de probele scrise

(1) Copiile documentelor trebuie să corespundă originalului, fiind certificate în mod corespunzător. Tribunalul arbitral poate cere orice document original pentru vizualizare, verificare, cercetare.

(2) Documentele traduse se depun împreună cu documentele de pe care s-a făcut traducerea. Tribunalul arbitral poate respinge documentele netraduse, prezentate de părți ca probă.

(3) Copiile electronice ale probelor scrise trebuie certificate prin semnătură digitală. Documentele oficiale străine trebuie să fie legalizate în modul corespunzător.

Articolul 54. Martorii

(1) În calitate de martor poate fi audiată orice persoană care dispune de informații despre circumstanțele care au însemnat pentru soluționarea litigiului, indiferent dacă această persoană a fost sau este una din părțile litigiului, un administrator sau reprezentant al ei.

(2) Martorii pot fi antrenați în examinarea litigiului la demersul oricăreia dintre părți sau din inițiativa tribunalului arbitral. Tribunalul arbitral determină ordinea audierilor martorului, ținând cont de opinia părților, cerând ca mărturiile depuse să fie veridice nefiind influențate de părțile procedurii arbitrale sau de terțe persoane.

(3) Orice parte poate cere ca martorul, pe a cărui mărturie se bazează cealaltă parte, să fie prezent la ședința de examinare desfășurată oral pentru a fi audiat în fața tribunalului arbitral. Dacă martorul nu se prezintă nemotivat, tribunalul arbitral nu va lua în considerare mărturiile lui scrise.

(4) Partea care a făcut demers de a invita martorul la audieri trebuie să asigure prezența lui la ședință.

Articolul 55. Expertiza

(1) Dacă părțile nu au convenit altfel, pentru elucidarea unor chestiuni apărute pe parcursul procesului arbitral, care necesită cunoștințe speciale, tribunalul arbitral din oficiu sau la demersul oricărei părți poate numi expertiză prin Încheiere, după cum urmează:

a) să numească unul sau mai mulți experți pentru a prezenta un raport pe chestiuni concrete, determinate de tribunal. Expertul ori experții numiți trebuie să fie independenți și imparțiali în raport cu părțile și reprezentanții lor, precum și cu tribunalul arbitral;

b) să solicite de la părți să prezinte expertului documente, probe, alte informații, pertinente cauzei, cu posibilitatea de a cere examinarea/cercetarea documentelor și probelor prezentate;

c) părțile pot formula întrebări care pot fi puse expertului cu aprobarea tribunalului arbitral, pot solicita executarea expertizei într-o anumită instituție, de un expert concret, să recuze expertul, să ceară numirea unei expertize repetate.

d) concluzia expertului este prezentată tribunalului arbitral în termenul stabilit (dacă nu a fost prelungit) în formă scrisă și să conțină concluzii pe chestiunile formulate. Secretariatul Curții de Arbitraj trimite copia concluziei expertului părților și propune să-și expună opinia în formă scrisă referitor la concluzie.

e) tribunalul arbitral din oficiu, sau la solicitarea oricăreia dintre părți trebuie, dacă consideră necesar, să asigure prezența expertului în ședința arbitrală, pentru a răspunde la întrebările părților.

(2) Partea poate numi de sine stătător un expert pentru a răspunde la întrebările ce necesită cunoștințe speciale:

a) În acest caz, partea solicită tribunalului arbitral antrenarea acestui expert în procedura arbitrală. În demersul către tribunalul arbitral partea trebuie să indice:

- i. numele și prenumele expertului, adresa, numărul de telefon, fax, e-mail;
- ii. informația despre calificarea expertului;
- iii. informația despre relațiile actuale și din trecut ale expertului (dacă au loc sau au avut loc) cu oarecare dintre părți;
- iv. obiectul cercetării de către expert;
- v. limba, în care expertul va depune concluziile;
- vi. alte informații, considerate de către parte necesare;

b) dacă tribunalul arbitral va admite demersul, expertul va prezenta concluziile sale în scris;

c) orice parte poate cere ca expertul să se prezinte la ședința arbitrală orală pentru a fi audiat în fața tribunalului arbitral. Tribunalul arbitral va fixa data, vremea și ordinea audierii.

(3) În funcție de legea aplicabilă litigiului, oricare dintre părți sau tribunalul arbitral din oficiu poate numi o expertiză juridică pentru a elucida unele probleme de drept importante pentru soluționarea corectă a cauzei.

Articolul 56. Refuzul de a invoca abaterile de procedură

În cazul când pe parcursul soluționării cauzei niciuna dintre părțile litigante nu a invocat nicio abatere de la convenția de arbitraj sau procedura arbitrală a prezentului Regulament, în termen de cel mult 5 zile din momentul când a aflat sau trebuia să afle despre asemenea abatere, se va considera că părțile au refuzat dreptul de a invoca abaterile de procedură ca motiv de atac.

Articolul 57. Întreruperea dezbaterilor

Tribunalul arbitral poate dispune întreruperea dezbaterilor pe un termen rezonabil, dacă apare necesitatea ca părțile să prezinte probe noi sau acte suplimentare nesolicitate anterior, inclusiv în cadrul ședințelor preliminare. Întreruperea dezbaterilor se face prin Încheiere motivată, anunțată părților sub semnătură.

Articolul 58. Suspendarea procedurii arbitrale

La solicitarea părților sau uneia dintre părți, tribunalul arbitral poate decide suspendarea procedurii arbitrale pe un termen de până la trei luni, dacă apare necesitatea ca părțile să întreprindă anumite acțiuni în vederea soluționării pe cale amiabilă a conflictului sau verificării unor poziții care ar contribui la soluționarea cât mai obiectivă a litigiului. În acest caz, tribunalul arbitral va emite o Încheiere motivată, anunțată părților sub semnătură.

Articolul 59. Scoaterea cererii de pe rol

(1) În cazul în care desfășurarea normală a litigiului este împiedicată din vina reclamantului, prin neîndeplinirea obligațiilor prevăzute de prezentul Regulament, Secretariatul îi va face o înștiințare scrisă, prin care i se vor indica obligațiile ce îi revin, termenul pentru aducerea lor la îndeplinire, precum și consecințele neconformării.

(2) Dacă reclamantul nu răspunde sau nu se conformează obligațiilor ce îi revin în termenul stabilit, litigiul se scoate de pe rol prin Decizia președintelui Curții de Arbitraj, sau a Încheierii tribunalului arbitral, fără a i se restitui taxa de arbitraj.

(3) Dacă reclamantul renunță la pretenție, cererea se scoate de pe rol, cu excepția cazului în care pârâțul îi solicită să se pronunțe asupra pretenției.

Articolul 60. Procesul-verbal al ședinței

(1) Tribunalul arbitral asigură ținerea procesului-verbal al ședinței.

(2) Procesul-verbal trebuie să conțină:

- a) denumirea Curții de Arbitraj, numele arbitrilor sau arbitrilor;
- b) data și locul ședinței;
- c) date despre părți și reprezentanții lor;
- d) date despre alți participanți la proces;
- e) descrierea succintă a desfășurării ședinței;
- f) cererile și demersurile părților;
- g) explicațiile părților și altor participanți la proces;
- h) semnătura arbitrilor unic sau a președintelui tribunalului arbitral.

(3) Procesul-verbal este redactat de secretarul ședinței. Părțile au dreptul de a lua cunoștință de conținutul procesului-verbal și să primească copia lui.

Articolul 61. Închiderea dezbaterilor

(1) Tribunalul arbitral va închide dezbaterile când apreciază că circumstanțele cauzei sunt suficient elucidate, iar părțile au beneficiat în mod rezonabil de posibilitatea de a-și prezenta apărările și argumentele, inclusiv în cadrul pledoariilor:

a) pledoariile constau în luările de cuvânt ale reclamantului, pârâtului și a reprezentanților acestora, în care își expun concluziile și pozițiile după încheierea dezbaterilor;

b) tribunalul arbitral determină ordinea expunerii pledoariilor ținând cont de opiniile și propunerile părților;

c) participanții la proces pot prezenta pledoariile lor în formă scrisă. Ei nu au dreptul să apeleze în luările de cuvânt la circumstanțele neexaminată sau neelucidate de tribunal;

d) după pledoariile părților are dreptul la replică asupra celor expuse în luările de cuvânt. Dreptul la ultima replică îl au pârâtul și reprezentantul lui.

(2) În circumstanțele excepționale și întotdeauna motivat, tribunalul arbitral poate repune cauza pe rol.

Articolul 62. Termenul arbitrajului

(1) Dacă părțile nu au convenit altfel, sentința arbitrală va fi pronunțată într-un termen de maximum 6 luni de la data constituirii tribunalului arbitral.

(2) Curgerea termenului se suspendă pe durata următoarelor evenimente:

- a) judecarea cererii de recuzare;
- b) judecarea unor cereri incidente, adresate instanței judecătorești;
- c) suspendarea procedurii arbitrale sau întreruperea dezbaterilor în baza unor dispoziții legale;
- d) efectuarea unei expertize dispuse de tribunalul arbitral.

(3) Părțile pot consimți la prelungirea termenului arbitral fie în scris, fie prin declarație orală, dată în fața tribunalului arbitral și consemnată în încheierea de ședință.

(4) Tribunalul arbitral poate dispune, prin încheiere, în cazul în care se constată că una din părți obstrucționează desfășurarea procedurii arbitrale, ori pentru alte motive temeinice, prelungirea termenului arbitrajului.

(5) Termenul se prelungește de plin drept cu 3 luni în cazul încetării persoanei juridice sau a decesului uneia dintre părți.

(6) Partea care prin propria atitudine a provocat întârzierea soluționării litigiului arbitral nu se poate prevala de depășirea termenului de soluționare a acestuia.

(7) Trecerea termenelor prevăzute de prezentul articol nu poate constitui un motiv de nulitate a arbitrajului.

Capitolul IX. PROCEDURA SIMPLIFICATĂ

Articolul 63. Particularitățile procedurii arbitrale simplificate

(1) Examinarea dosarului prin procedura simplificată se desfășoară când părțile au prevăzut această modalitate în convenția de arbitraj sau la care au convenit ulterior.

(2) Acordul părților cu privire la procedura simplificată este posibil nu mai târziu de prezentarea referinței la cererea de arbitraj.

(3) Dacă părțile nu au convenit altfel, la procedura arbitrală simplificată se aplică aceleași dispoziții ale prezentului Regulament, cu următoarele excepții:

a) înlăturarea deficiențelor din cererea de arbitraj se va face în termen de 5 zile de la data primirii comunicării;

b) copia cererii de arbitraj și copiile tuturor actelor anexate la ea, prezentul Regulament și Lista arbitrilor vor fi expediate în decurs de 3 zile de la data primirii cererii de arbitraj;

c) pârâțul trebuie să prezinte referința la cererea de arbitraj în termen de 10 zile de la data primirii cererii de arbitraj. În același termen poate fi înaintată și cererea reconvențională;

d) în afară de cererea de arbitraj și actele anexate, referința la cererea de arbitraj și actele anexate, cererea reconvențională și obiecțiile la ea, cu documentele anexate, depuse în original, înscrisuri suplimentare vor fi depuse doar dacă Curtea de Arbitraj ori tribunalul arbitral constituit vor considera oportun.

e) examinarea dosarului va avea loc doar în baza înscrisurilor, fără audieri, dacă niciuna dintre părți, fără întârzieri nejustificate, nu va cere acest lucru sau tribunalul arbitral, ținând cont de circumstanțele cauzei, nu va considera oportun desfășurarea procedurii arbitrale.

f) în cazul procedurii orale, părțile vor fi înștiințate cu 15 zile înainte de audieri, indicându-se în citație data, ora și locul examinării dosarului, inclusiv în cazul când procedura simplificată se va desfășura prin videoconferință;

g) tribunalul arbitral va fi constituit dintr-un singur arbitru, dacă părțile nu au convenit altfel, dacă părțile nu au numit arbitru unic timp de 10 zile, el va fi numit de președintele Curții de Arbitraj.

h) în cazul când tribunalul arbitral va fi compus din trei arbitri, dacă o parte nu numește arbitru timp de 10 zile după Înștiințarea Curții de Arbitraj, el va fi numit de către președintele Curții de Arbitraj, la fel și în cazul când cei doi arbitri nu au numit supraarbitrul;

i) tribunalul arbitral pronunță hotărârea arbitrală în timp de 10 zile de la data când s-a încheiat examinarea cauzei.

(4) Ținându-se cont de complicație și a altor circumstanțe concrete ale cauzei, inclusiv modificarea ori completarea de către părți a pretențiilor, tribunalul arbitral poate considera inoportun examinarea cauzei prin procedura simplificată. Până la constituirea tribunalului arbitral, o așa decizie poate lua președintele Curții de Arbitraj.

(5) Printr-o procedură arbitrală simplificată tribunalul arbitral poate soluționa litigiile și în alte termene mai restrânse, dacă părțile au ajuns la o așa înțelegere și cooperează în acest sens, cât și prin alte modalități de soluționare a litigiului, cum ar fi minimprocesul (o înfățișare pentru a-și spune pozițiile pe marginea litigiului între părți sau reprezentanții lor) sau prin efectuarea unei expertize (dacă cauza litigiului este calitatea mărfurilor livrate sau a serviciilor prestate) organizate de tribunalul arbitral constituit. Astfel de proceduri vor finaliza cu pronunțarea hotărârii arbitrale obligatorii pentru părți imediat după încheierea examinării cauzei.

Capitolul X.HOTĂRÂREA ARBITRALĂ

Articolul 64.Hotărârea tribunalului arbitral pe fondul acțiunii

- (1) După închiderea dezbaterilor tribunalul arbitral trece la adoptarea hotărârii arbitrale.
- (2) Adoptarea hotărârii arbitrale ține în exclusivitate de competența tribunalului arbitral care a examinat dosarul.
- (3) Hotărârea arbitrală se adoptă în formă scrisă.
- (4) Asupra problemelor remise spre soluționare în fond tribunalul arbitral decide prin hotărâre. În cazul în care se încetează procedura arbitrală, fără a decide asupra problemelor remise spre soluționare, o astfel de încetare are loc prin hotărâre. Dacă părțile au încheiat o tranzacție asupra litigiului, tribunalul arbitral poate, la cererea părților, să o confirme prin hotărâre. Alte dispoziții ale tribunalului arbitral care nu sunt inserate în hotărâre se emit sub formă de Încheiere.
- (5) Tribunalul arbitral la cererea uneia din părți poate pronunța dacă consideră oportun o hotărâre arbitrală separată pe o problemă anume sau pe o parte din pretenții, inclusiv recunoașterea parțială a pretențiilor.
- (6) O așa hotărâre are aceeași forță juridică ca și orice altă hotărâre arbitrală pronunțată pe fondul litigiului.

Articolul 65.Tranzacția

- (1) Dacă în timpul procedurii arbitrale părțile aplanează litigiul, tribunalul arbitral încetează de a desfășura procedura și la solicitarea părților, și în lipsa obiecțiilor din partea lor aprobă tranzacția în forma unei hotărâri arbitrale, conform condițiilor convenite de părți, menționându-se că este o hotărâre arbitrală, adoptată în corespundere cu cerințele indicate în art. 68 din prezentul Regulament.
- (2) Condițiile convenite de părți trebuie să fie legale, iar hotărârea arbitrală adoptată conform acestor condiții să fie executabilă și să nu aducă atingere intereselor terților.

Articolul 66.Deliberarea

- (1) Pronunțarea hotărârii arbitrale trebuie să fie precedată de deliberare.
- (2) Deliberarea are loc în ședință secretă cu participarea tuturor arbitrilor.
- (3) Deliberarea poate fi realizată și prin mijloace de comunicare la distanță de natură să asigure secretul deliberării.
- (4) Deliberarea are loc imediat după închiderea dezbaterilor.

Articolul 67.Repunerea pe rol

Dacă în cadrul deliberării și mai înainte de pronunțarea hotărârii arbitrale tribunalul arbitral consideră că sunt necesare noi lămuriri, în circumstanțe excepționale, litigiul poate fi pus pe rol printr-o încheiere motivată în vederea unor dezbateri suplimentare, stabilindu-se un nou termen, de arbitrare, cu citarea părților sub condiția încadrării în termenul arbitrajului.

Articolul 68.Adoptarea hotărârii

- (1) În cazul când litigiul a fost examinat de către un tribunal arbitral format din mai mulți arbitri, hotărârea se adoptă cu majoritatea de voturi.
- (2) Dacă o opinie nu întrunește majoritatea de voturi, hotărârea se adoptă de președintele tribunalului arbitral.
- (3) Arbitrul care nu este de acord cu hotărârea luată este în drept să-și expună opinia separată, care este anunțată părților și anexată la hotărârea arbitrală.

Articolul 69. Conținutul hotărârii

(1) Hotărârea arbitrală se redactează în scris și trebuie să conțină:

- a) denumirea deplină a Curții de Arbitraj, numele arbitrului sau componența nominală a tribunalului, locul și data pronunțării hotărârii;
- b) numele părților, reprezentanților lor și celorlalți participanți la proces;
- c) menționarea convenției arbitrale în temeiul căreia a avut loc procedura arbitrală, dreptul aplicabil;
- d) obiectul litigiului, pretențiile și obiecțiile părților;
- e) circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei stabilite de către tribunalul arbitral, iar în cazul arbitrajului în echitate sau în calitate de mediator amiabil, motivele care stau la baza soluției;
- f) hotărârea arbitrală va fi motivată, în afară de cazurile când părțile au convenit altfel, indicându-se concluziile privind acceptarea sau respingerea acțiunii;
- g) sumele cheltuielilor și taxelor arbitrale și repartizarea lor între părți;
- h) semnăturile arbitrilor.

(2) Dacă cineva dintre arbitri nu poate semna hotărârea arbitrală, președintele Curții de Arbitraj atestă această circumstanță cu indicarea cauzelor lipsei semnăturii.

Articolul 70. Pronunțarea hotărârii arbitrale

(1) După deliberare tribunalul arbitral pronunță dispozitivul hotărârii. Hotărârea arbitrală integrală motivată se remite părților în termen de 30 de zile.

(2) Președintele Curții de Arbitraj va putea prelungi termenul pentru pronunțarea și redactarea hotărârii arbitrale în baza unei cereri justificate din partea tribunalului arbitral.

(3) Se consideră că hotărârea arbitrală a fost pronunțată la locul arbitrajului, dacă în convenția de arbitraj nu era prevăzut altfel.

(4) Remiterea hotărârii arbitrale poate fi condiționată de achitarea completă a cheltuielilor arbitrale.

Articolul 71. Rectificarea și interpretarea hotărârii. Hotărârea adițională

(1) Dacă, pe parcursul a 30 de zile din data adoptării hotărârii arbitrale, părțile nu au convenit asupra unui alt termen:

a) orice parte poate solicita tribunalului arbitral, cu notificarea celeilalte părți, rectificarea erorilor de calcul, a greșelilor de tipar sau a oricăror altor erori similare din hotărârea arbitrală;

b) partea interesată poate solicita tribunalului arbitral, cu notificarea obligatorie a celeilalte părți, interpretarea unui punct sau a unei părți din hotărârea arbitrală, dacă părțile au convenit în acest sens.

Dacă tribunalul arbitral consideră justificată cererea, trebuie să efectueze, în decursul a 30 de zile din data primirii solicitării, rectificarea sau interpretarea solicitată. O astfel de interpretare devine parte integrantă a hotărârii arbitrale.

(2) Tribunalul arbitral poate să rectifice din oficiu, în decursul a 30 de zile din data adoptării hotărârii, orice erori similare celor prevăzute la alin.(1) lit.a).

(3) Dacă părțile nu au convenit altfel, orice parte poate, în decursul a 30 de zile din data adoptării hotărârii arbitrale, cu notificarea celeilalte părți, să solicite tribunalului arbitral adoptarea unei hotărâri adiționale referitor la capetele de cerere susținute în procedură arbitrală, dar omise în hotărârea arbitrală. În cazul în care consideră că cererea este justificată, tribunalul arbitral trebuie să pronunțe o hotărâre arbitrală adițională în termen de 60 de zile din data primirii cererii.

(4) Dacă consideră necesar, tribunalul arbitral poate prelungi termenul de efectuare a rectificărilor, de interpretare sau de pronunțare a hotărârii arbitrale adiționale conform alin.(1) sau (3).

(5) Rectificarea și interpretarea hotărârii arbitrale, precum și a hotărârii arbitrale adiționale, se efectuează în condițiile art.68. Părțile nu vor suporta cheltuieli adăugătoare legate de completarea sau rectificarea hotărârii arbitrale.

Articolul 72.Efectele hotărârii arbitrale

Hotărârea arbitrală, inclusiv hotărârea adițională, de rectificare și interpretare remisă părților, este definitivă și obligatorie și are efectele unei hotărâri judecătorești definitive.

Capitolul XI.ÎNCETAREA PROCESULUI ARBITRAL

Articolul 73. Încetarea procedurii arbitrale

(1) Procedura arbitrală se încheie odată cu pronunțarea hotărârii arbitrale finale.

(2) Mandatul tribunalului arbitral se încheie odată cu încetarea procedurii arbitrale, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul Regulament.

Articolul 74.Încheierea de încetare a procedurii arbitrale

(1)Procedura arbitrală încetează, fără pronunțarea unei hotărâri arbitrale în următoarele cazuri:

a) Până la constituirea tribunalului arbitral, procedura arbitrală încetează prin Decizia președintelui Curții de Arbitraj, în cazurile când:

i. Reclamantul își retrage pretențiile;

ii. Părțile au convenit asupra încheierii procedurii arbitrale;

iii. Părțile sau una din părți nu au achitat taxele în termenul stabilit;

iv. Reclamantul nu a înlăturat deficiențele din cererea de arbitraj, în termenul stabilit;

v. Neprezentarea de către reclamant a documentelor necesare pentru desfășurarea procedurii arbitrale, cât și a informației necesare pentru organizarea procesului arbitral (cum ar fi adresa poștală sau e-mail, sau schimbarea adresei atât a reclamantului, cât și a pârâtului ș.a.);

vi. Procedura arbitrală din anumite cauze a devenit imposibilă;

b) Tribunalul arbitral pronunță încheierea de încetare a procedurii arbitrale, în cazurile când:

i. Tribunalul arbitral ajunge la concluzia că n-are competență să soluționeze litigiul;

ii. Reclamantul își retrage pretențiile, cu excepția cazului când pârâtul ridică obiecții, iar tribunalul arbitral recunoaște că pârâtul are un interes legitim ca litigiul să fie soluționat în mod definitiv;

iii. Părțile au convenit asupra încheierii procedurii arbitrale;

iv. Tribunalul arbitral constată că, din anumite motive, continuarea procedurii arbitrale a devenit inutilă sau imposibilă, în special, în absența condițiilor necesare pentru examinarea și soluționarea litigiului în fond, inclusiv atunci când, din cauza inacțiunii reclamantului, cazul rămâne nesoluționat pentru mai mult de 6 luni;

v. Părțile sau una din părți nu au achitat cheltuielile arbitrale în termenele stabilite;

(2) La emiterea Încheierii de încetare a procedurii arbitrale, se va ține cont de dispozițiile prezentului Regulament referitoare la pronunțarea hotărârilor arbitrale.

(3) Pronunțarea unei încheieri de încetare a procedurii arbitrale, fără pronunțarea unei hotărâri, nu privează reclamantul de dreptul de a sesiza Curtea de Arbitraj cu o nouă cerere de arbitraj potrivit dispozițiilor generale.

Capitolul XII.DISPOZIȚII FINALE

Articolul 75.Contestarea hotărârii arbitrale

(1) Hotărârea arbitrală poate fi contestată în instanța de judecată numai prin depunerea unei cereri de desființare, în conformitate cu prevederile art.37 al Legii nr.24-XVI din 22.02.08 cu privire la arbitrajul comercial internațional, precum și cu prevederile Capitolului XLIII din Codul de procedură civilă, în măsura în care acestea din urmă nu contravin prevederilor legii menționate.

(2) Cererea poate fi înaintată în termen de 3 luni din data primirii hotărârii de către partea care depune cererea.

Articolul 76. Reluarea examinării arbitrale a litigiului

(1) În procesul de examinare a cererii de desființare a hotărârii arbitrale, instanța de judecată este în drept, dacă consideră necesar și dacă o solicită una din părți, să amâne pe un anumit termen examinarea cererii pentru a oferi tribunalului arbitral posibilitatea de a relua procedura arbitrală sau de a întreprinde alte acțiuni, care potrivit opiniei tribunalului arbitral, vor permite înlăturarea temeiurilor de desființare a hotărârii arbitrale.

(2) Dacă în urma contestării hotărârea arbitrală a fost desființată și partea interesată cere reluarea examinării litigiilor de către Curtea de Arbitraj fie prin Încheierea tribunalului arbitral anterior constituit, fie prin Decizia președintelui Curții de Arbitraj, dosarul se pune pe rol pentru o nouă examinare, cu condiția că litigiul rămâne în continuare arbitrabil.

(3) Noua examinare a litigiului se va efectua de către tribunalul arbitral constituit anterior, doar dacă i se va acorda de către părți în continuare votul de încredere. În caz contrar, la cererea părților va fi constituită o nouă componentă a tribunalului arbitral conform dispozițiilor generale din prezentul Regulament.

Articolul 77. Executarea hotărârii arbitrale

(1) Hotărârea arbitrală este definitivă și obligatorie pentru părți de la data adoptării sau de la altă dată indicată în hotărâre și se execută benevol în termenul stabilit.

(2) Hotărârea arbitrală neexecutată benevol în termenul stabilit este pasibilă de executarea silită, în conformitate cu legislația în vigoare a Republicii Moldova, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și legislația în vigoare a statului în care hotărârea urmează a fi executată

Articolul 78. Răspunderea arbitrilor

(1) Arbitrii sunt răspunzători de daune în condițiile legii, dacă:

- a) după acceptare renunță, în mod nejustificat, la împuternicirile lor;
- b) nu participă fără motiv justificat la judecarea litigiului, ori nu pronunță hotărârea în termenul stabilit în Regulament;
- c) nu respectă caracterul confidențial al arbitrajului, publicând sau divulgând date de care iau cunoștință în calitate de arbitru, fără a avea autorizarea părților;
- d) încalcă în mod flagrant obligațiile ce le revin.

(2) Procedura de răspundere a arbitrilor este exercitată de către Curtea de Arbitraj sau pe cale judiciară.

(3) În caz de infracțiune, arbitrul poate fi tras la răspundere penală în conformitate cu prevederile Codului penal al Republicii Moldova.

Articolul 79. Cheltuielile arbitrale

(1) Cheltuielile arbitrale pot cuprinde: taxa de înregistrare, taxa de arbitrare, cheltuielile de administrare a probelor, de traducere a actelor și a dezbaterilor, cheltuielile de deplasare a părților, arbitrilor, martorilor, experților și consilierilor și alte cheltuieli necesare de arbitrare a litigiului.

(2) Taxa de arbitrare remunerează serviciile prestate de Curtea de Arbitraj în organizarea și desfășurarea arbitrajului.

(3) Cheltuielile arbitrale se stabilesc și se plătesc conform Regulamentului privind taxele și cheltuielile arbitrale, aprobate de Consiliul Camerei de Comerț și Industrie a Republicii Moldova.

(4) Dacă taxa de arbitrare și celelalte cheltuieli arbitrale nu se plătesc conform acestor Norme, nu se va da curs cererii respective sau procedurii arbitrale.

(5) Cheltuielile arbitrale se suportă potrivit înțelegerii dintre părți.

(6) În lipsa unei asemenea înțelegeri, cheltuielile arbitrale se suportă de partea care a pierdut litigiul, integral, dacă cererea de arbitraj este admisă în totalitate. Dacă cererea de arbitraj este admisă în parte, taxa de arbitrare va fi distribuită prin raportare la pretențiile admise. Tribunalul arbitral va acorda celelalte cheltuieli în măsura în care va aprecia că sunt justificate, în funcție de împrejurările cauzei.

(7) Tribunalul arbitral poate obliga, la cerere, partea prin a cărei culpă s-au cauzat celelalte părți cheltuieli inutile, la plata acestora, cu titlu de despăgubiri.

Articolul 80. Depozitarea dosarului

(1) Curtea de Arbitraj depozitează și păstrează dosarul în arhivele sale.

(2) La cererea instanței de judecată se pun la dispoziție copiile materialelor din dosar conform prevederilor art.479 alin. (2) și art. 484 alin. (2) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.

Articolul 81. Punerea în aplicare a prezentului Regulament

(1) Prezentul Regulament intră în vigoare de la data de 01 ianuarie 2021 și este publicat pe pagina web a Curții de Arbitraj (www.arbitraj.chamber.md). Din data intrării în vigoare a prezentului Regulament se abrogă Regulamentul precedent al Curții de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova.

(2) La soluționarea litigiilor ce țin de competența Curții de Arbitraj, tribunalele arbitrale vor aplica prezentul Regulament al Curții de Arbitraj, indiferent de momentul încheierii convenției arbitrale, dacă părțile nu au convenit altfel.

Articolul 82. Anexe

Următoarele Anexe constituie parte integrantă a prezentului Regulament:

Anexa 1. Clauza compromisorie recomandată.

Anexa 2. Regulamentul privind taxa și cheltuielile procedurii de arbitraj internațional.

Anexa 3. Declarația de acceptare a împuternicirilor.

Anexa 4. Regulile cu privire la independența și imparțialitatea arbitrilor.